

SENOJO LIETUVIŲ TIKĖJIMO METMENYS

Dr. Jono Balio "Lietuvių liaudies pasaulėjautą" sutinkant

Jonas Balys, LIETUVIŲ LIAUDIES PASAULĖJAUTA tikėjimų ir papročių šviesoje, Chicago 1966. 120 psl. in 8°. Leidėjas — Pedagoginis lituanistikos institutas, mecenatas — Lietuvių tautinis akademinis sambūris. Knygos kaina \$3.00, gaunama "Drauge".

ANTANAS MAŽIULIS

kalbininkų išvadas, kai kurias istorikų prielaidas ir t. t., kartais gal ir be reikalo nueidamas iki perdėto atsargumo bei kritiškumo, tačiau gal darbo pradžioje tai ir buvo būtina, kai reikėjo visuotinai atsiskirti nuo pas mus iki kaulų įsišaknijusių romantinių prielaidų, išvadų ir atradimų. Šiaip jis linkęs daugiau pasikliauti pačia tautosaka, kiek kronikomis. V.są medžiagą la-



Dr. Jonas Balys

bai rūpestingai perkošia tautosakos ir lyginamosios religijos mokslų žvilgiu (mes jį paprastai žinome tautosakos tyrinėtoju, bet jis studijavo pas labai žymų kultūrinių ciklų etnologijos kūrėją ir lyginamosios religijos tyrinėtoją W. Schmidta, vienuolį misininį, S.V.D., parašė disertaciją apie šamanizmą), todėl jo tyrinėjimai nėra vien vienos siauros mokslų srities atstovo, bet su gerokai platesne įžvalga.

Neturime dar interpretacijos Mūsų senojo tikėjimo šaltinius prieš II pas. karą buvo rūpestingai pradėjęs tyrinėti prof. dr. Z. Ivinskis, nors ir stiprioje A. Bruecknerio įtakoje, bet dėl nepalankių laiko sąlygų iki šiol dar jie mažai teiširti ir tebėra neatsakytas nei atskirų šaltinių ryšys bei vienas kitam po-

veikis, tebėra plačiau neišta-
nė vad. interpretacija. Niekas
dar iš lietuvių pagrindinai ne-
bandė nuvilkti tokių mūsų šal-
tiniuose žodžių kaip drakonas,
diabolai, stabas ir kt. drabužė-
lio, nepažiūrėjo dar niekas, ko-
kias senojo tikėjimo apraškas
po šiais ar kitais žodžiais paka-
sė įvairūs kronistai. Ir labai gai-
la, kad pas mus dar neatsirado
koks nors darbelis, panašus į
vokiečio H. Achterbergo ar ku-
rio kito. Senojo lietuvių tikėjimo
šaltinines nuotrupas tiriant,
mums reikia būtinai skirti in-
terpretatio antiqua, christiana,
romana (J. Dluogošiaus) ir pro-
testana. Dr. J. Balys šiame dar-
be netiesiogiai jau užklūdo in-
terpretatio romana (23 psl.),
kai jis kalba apie mados reika-
lą kronistams rašyti apie amž-
nąją ugnį, vaidilutes. Tačiau
mus nemažiau iki šiol klaidino
ir tebeklaidina interpretatio pro-
testana, kur prigydyti katalikų
papročiai padaromi senojo lie-
tuvių tikėjimo liekanomis. Tai
Tilžės bei Ragainės bažnyčios
įsakymai, atskiros Wolfenbute-
lio postilės vietos ir kai kurie
kiti raštai. Nesikirdami šios in-
terpretacijos, lengvai darėm lie-
tuvių stabmeldžiais. Ir iki šiol,
(Nukelta į 2 psl.)



Prof. Juozas Zilevičius Lietuvių muzikologijos archyve
Nuotr. Alg. Kežio, SJ

J. ŽILEVIČIUS --- MUZIKOLOGAS KOMPOZITORIUS

Jo septyniadesimt penkerių metų sukaktį minint

PROF. LEONARDAS J. ŠIMUTIS

Tenka džiaugtis, kad Chica-
gos lietuvių visuomenė sumanė
atitinkamai pagerbti komp. Juo-
zą Žilevičių, plačią ir garbingą
vagę išvairių muzikinių kūry-
bos ir veiklos baruose. Retas
mūsų koncertas ar šiaip jau kul-
tūrinis parengimas apsieina be
jo kūrinių.

Šį mėnesį sueina šešeri me-
tai, kai Juozas Žilevičius atve-
žė į Chicago savo labai vertin-
gą kolekciją — Lietuvių muzi-
kologijos archyvą ir patalpino
jį lietuvių tėvų Jėzuitų namuose.
Šįmet taipgi sueina 75 metai
nuo Juozo Žilevičiaus gimimo
Jerubaičių viensėdyje, Plungės

valsė, žemaičių bajorų šeimoje.
Gi pernai suėjo 50 metų nuo J.
Žilevičiaus įstojimo Petrapilio
konservatorijon. Kaip muziko-
logas, Juozas Žilevičius rašė
apie įvairius praeities lietuvių
muzikos kompozitorius, lietuvių
chorus, orkestrus ir jų dirigen-
tus. Kaip kompozitorius, jis su-
kūrė daugiau kaip 300 kūrinių.
Lietuvos valstybė, įvertindama
jo kūrybą ir bendrai muzikinę
veiklą, 1935 m. apdovanojo jį
trečiojo laipsnio Gedimino ordi-
nu.

Apie Juozo Žilevičiaus darbus
ir kūrybą rašė prof. Jonas Pu-
ninas "Drauge" 1960 m. balan-

džio 30 d., Jonas Zdanis "Drau-
ge" 1958 m. liepos 26 d. verti-
no Žilevičiaus įstojimo Petrapilio
konservatorijon. Kaip muziko-
logas, Juozas Žilevičius rašė
apie įvairius praeities lietuvių
muzikos kompozitorius, lietuvių
chorus, orkestrus ir jų dirigen-
tus. Kaip kompozitorius, jis su-
kūrė daugiau kaip 300 kūrinių.
Lietuvos valstybė, įvertindama
jo kūrybą ir bendrai muzikinę
veiklą, 1935 m. apdovanojo jį
trečiojo laipsnio Gedimino ordi-
nu.

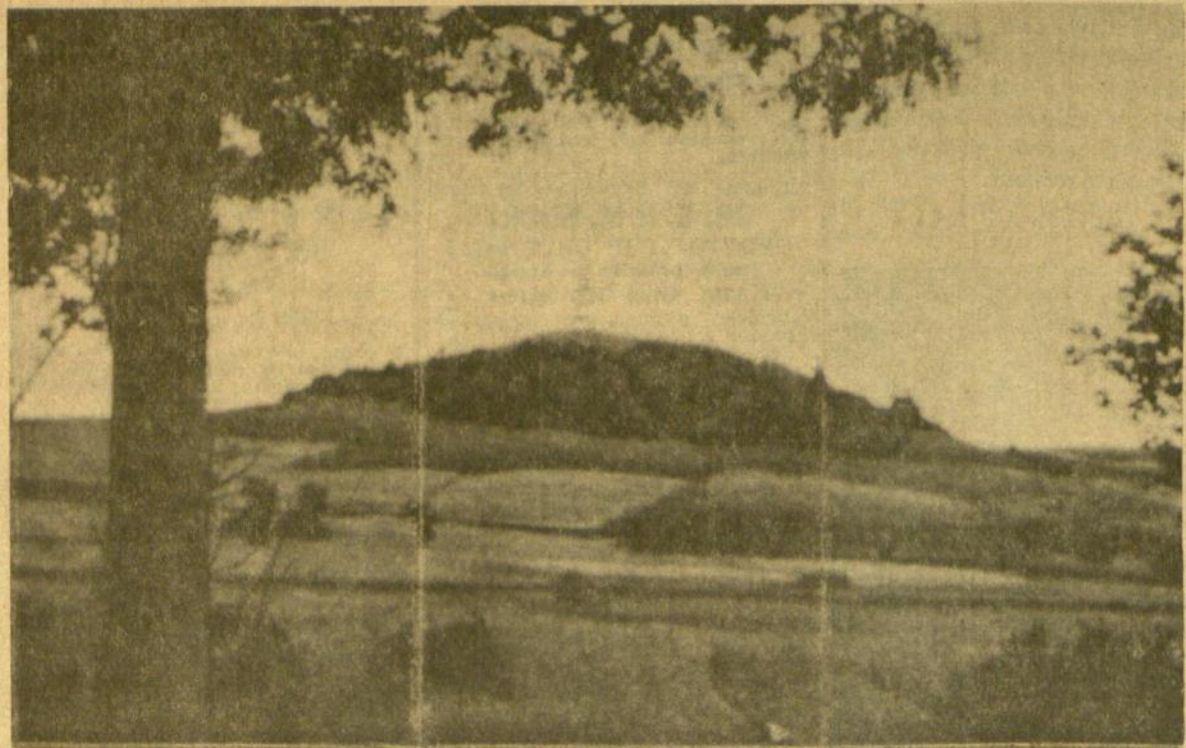
Apie Juozo Žilevičiaus darbus
ir kūrybą rašė prof. Jonas Pu-
ninas "Drauge" 1960 m. balan-

Lietuvoje ėjo Teatro admini-
stratoriaus, Meno skyriaus
viršininko pareigas. Klaipėdos
konservatorijoje mokytojavo ir
vėliau buvo jos direktoriumi. 1929
m. Lietuvos Švietimo ministeri-
jos pasiūstas tyrinėti Amerikos
lietuvių muzikinės veiklos. Ap-
sųgyveno Elizabeth, N. J., ir
dirbo ten kaip vargonininkas,
muzikos mokytojas ir chorve-
dys. Buvo čia dainų švenčių or-
ganizatorius ir jungtinių chorų
dirigentas daugiausia New Jer-
sey valstybėje, New Yorko, Bos-
tono ir Wilkes - Barre, Pa., apy-
linkėse.

Juozo Žilevičiaus žymiausias
kompozicijos: Vytauto Didžiojo
kantata; Šv. Juozapo Mišios
chorui su vargonais; Misa de
Dominica chorui a cappella;
giesmės laike Šv. Mišių; None-
tas; operetės — Lietuvaite ir
Už Vilnių; Mišparai; Sonata
fortepijonui; Simfonia; Stygų

Šiame numery:

- Juo daugiau bus išlieta rašalo,
juo mažiau reikės kraujo.
- Senojo lietuvių tikėjimo metme-
nys.
- J. Žilevičius — muzikologas kom-
pozitorius.
- Gunars Salinš eilėraščiai.
- Netekėjusi moteris (novelė).
- Australijos dienos vėl sugrįžta.
- Šimtmetis nuo pedagogų mokyk-
los Vėlveriuose.
- Valdaro Motuso paroda Čiurlio-
nio galerijoje.
- Dvidešimties tūkstančių moks-
lininkų suvažiavimas.
- Kultūrinė kronika.
- Spygliai ir dygliai.



Šatrijos kalnas — senosios lietuvių religijos kulto vieta Žemaičiuose.

Kertinė Parastė

Juo daugiau bus išlieta rašalo,
juo mažiau reikės kraujo

"Giedros" konkursą laimėjusio ALOYZO BARONO žodis
premijos įteikimo iškilnėje lapkričio 27 d.
Jaunimo centre, Chicagoje.

Malonūs literatūros Bičiuliai,

Šiandien čia išeitų kalbėti
lyg ir apie herojizmą ir idea-
lizmą, nes ir Giedros konkur-
sas buvo skirtas idealios ar
herojiškos moters atvaizdavimui,
tačiau tenka pastebėti,
kad herojai liko anapus, ir to
herojizmo vaizdavimas yra ga-
na sunkus, nes nėra betarpiš-
ko ryšio. Ten vykusią reto he-
rojiškumo nuogą tikrovę pa-
vaizduoti reikia didelio talento
ir drąsos, todėl retas tai kol
kas daryti ryžtasi. Kas gali bū-
ti herojiškesnio už keturių žu-
vusių partizanų motiną, never-
kenčią, kad neišduotų penkto-
jo, ir kas begali būti herojiš-
kesnio už tėvą, kuris, išėda-
mas į kovą su okupantu, kar-
tu išsiveda ir savo nepilname-
tį sūnų. Apie herojiškumą rei-
kia kalbėti su lūpomis ir šir-
dimi, skirtomis maldai, nes pa-
prastas herojiškumo kartoji-
mas yra šventvagystė. Hero-
jiškieji mūsų tautos vaikų žy-
giai dar nėra pasibaigę, nes
nėra pasibaigusi kova už lais-
vę. Tik laiko perspektyvoje bus
galima drąsiau ką nors bandy-
ti kurti, nors tai ir nebus leng-
va, nes tokiame herojiškumui
atvaizduoti, koks buvo Lietu-
voje, reikia didelio talento, ki-
taip bus tik neįtikima profa-
nacija. Dėl to ir mano knyga
gali kai kas nusivilti, neradęs
to herojiškumo, o paprastą,
kad ir ne visai kasdienišką gy-
venimą. Ir tai norėjau padary-
ti kaip galima literatūriškiau,
nes siekimas tobulumo ir yra
viena iš mūsų kovos detalių
čia.

Pradžioje dėl temos sunku-
mo skeptiškai pažiūrėjau į
konkursą, tačiau, pakartotinai
jį paskelbus, ir kai pakartoti-
nai kai kuri spauda pradėjo
konkursą pulti, ryžausi daly-
vauti, norėdamas įrodyti, kad
apie viską galima rašyti, tik
reikia rašyti taip, kad būtų li-
teratūra. Antra, būdamas dar
kol kas gyvas rašytojas, turė-
jau paremti ne žodiniu pritari-
mu, bet pačiu kūrybiniu mos-
tu grupės lietuvių pastan-
gas premijine injekcija akty-
vinti mūsų literatūrinį gyven-
imą. Šiaip ar taip, premijos,
kad ir nėra pati geriausiaji
priemonė literatūros ugdymui,
tačiau jomis keliamas susido-
mėjimas literatūra, kalbama,
kas galėjo ir ko negalėjo būti,
lyginama ir svarstoma. Tai
yra literatūrinio vandens su-
judinimas, padedąs visiems lei-
dinams.

Mūsų sąlygose sunkiai be-
imanoma politinė kova, to-
dėl tenka kovoti už savo kra-
štą kultūriniais atsiekimais,
ypač kad tie atsiekimai galės
būti kultūrinio tėvynei paliki-
mu. Laiko tėkmėje visi tarpus-
savio ginčai, reliatyviai didelė
veikla, siekimas posto ir ko-
vos dėl kokių nuopelnų pripa-
žinimo, laiko bus nupūstyti

kaip pelai, ir liks tik didieji
grūdai, tikroji kūryba, atsilai-
kanti prieš metų kandis. Mažo-
sioms tautoms, nepajėgian-
čioms grūstis kardu, tėra tik
vienas pasirinkimas — kultū-
rinis pasiveržimas. Ir to nie-
kas taip puikiai nesupranta ir
neįvertina kaip žydai. O ir di-
džiosios tautos, šaltąjį karą
vesdamos, yra įsitikinusios,
kad juo daugiau bus išlieta
rašalo, juo mažiau reikės krau-
jo. Ne tik politiniai mūsų
straipsniai, bet kiekvienas me-
no kūrinys, nepaisant, ar jis
bus svetimųjų pastebėtas ar
ne, kovoja už savo kraštą, nes
ir mes patys turime stiprėti ir
auklėti dvasinę prasme, nes
tik dvasia gali kurti ir uždeg-
ti, o materija vykdyti.

Kalbant apie herojines te-
mas, galima pasakyti, kad mū-
sų kovai ir kultūrinio aruodo
pildymui gali būti reikšminges-
nis talentingai atliktas natūri-
mortalas, negu blogai pavaizduo-
tas kad ir Kalniškės mūšis. Iš
kitos pusės, jauniems mūsų
herojinis žygius turi perteik-
ti ir istorija, ne vien tik me-
nas. Tačiau jei tokie kūriniai
yra meniškai, kaip pvz. Lands-
bergio kitataučių gerai įvertin-
ti "Penki stulpai turgaus aikš-
tėje", jie mūsų tėvynei gali
duoti daugiau negu dvigubą
laimėjimą. Be abejo, šalia gry-
nosios literatūros tautai laimė-
jimo gali būti autobiografi-
niai kūriniai, kaip Nasvyčio -
Armonienės "Palik ašaras
Maskvoj", ar nuosirdaus po-
kalbio su Dievu užrašai, kaip
Sibiro lietuvių maldaknygė.

Sunku kalbėti apie lietuvių
kai kurių plunksnos žmonių
savanorišką komunistiniam sta-
bui vergijos pasirinkimą, bet,
nepaisant tų liūdnu atvejų, ne
tik lietuviai, bet ir viso pasa-
lio rašytojai pasisako už lais-
vę. Tai paliudyti galėtume, pri-
mindami, kad pasaulio rašyto-
jų PEN klubas (Playwrights,
Poets, Editors, Essayists, No-
velists) dar šiądien savo pa-
reigūnų tarpe neturi jokio ofi-
cialaus Sovietų Sąjungos at-
stovo, kai tuo tarpu sovietų
pilna įvairiuose kituose tarp-
tautiniuose vienetuose, nepai-
sant, ar tai būtų matematikai
ar istorikai. Šįmet PEN klubo
suvažiavime turėjo dalyvauti
ir sovietai, nors ir ne tie, ku-
rie buvo kviešti, tačiau sovie-
tai, apkaltinti rašytojų perse-
kiojimu, išsigando ir neatvy-
ko. O ir pačiame suvažiavime
net ir gerokai kairūs rašytojai
pasisakė prieš diktatūrinę prie-
vartą.

Prof. Potoker, vertindamas
"Saturday Review" žurnale ma-
no knygą, apgailestavo, kad aš
komunistus pavadinau raupų
suėstais veidais, įkypų akių
mongoliškom kreatūrom. Ir
tegalėjau atsakyti, kad ne kū-
nas mus baido, bet šlykšti,
žmogaus dvasią deformuojan-

(Nukelta į 2 psl.)

(Nukelta į 2 psl.)

SENOJO LIETUVIŲ TIKĖJIMO METMENYS

(Atkelta iš 1 psl.)

neturint senojo lietuvių tikėjimo šaltinių žinių interpretacijos, dar ir šiandien net tautosakinių darbų priedurais šaltinių žiniomis pasinaudoti nėra lengva.

Žemyna, kalnai, akmenys, vanduo ir miškai

Šio dr. J. Balio darbo atskiri skyriai tenka jungti būriais, nes trumpoje apžvalgoje lengviau aptarti žemės, būtent žemynos skyrius vienas įdomesnių. Čia autorius gražiai apžvelgė žemės dievybės visokius vardus (Žemyna, Žemėpatė, Žemynynė, Žemeliuką), palygino ir su kitų tautų šios rūšies dievybėmis. Davė ir vieną kitą žemei maldą. Tai gana įdomus ir apžvalgus skyrius. Tačiau gaila, kad nepanaudotas labai įdomus Vilniaus jėzuitų užrašų apžvalginis darbas (M. Mozūraitis, Pagonių amžių Lietuvoje XVIII amžiuje, Gintalai Kraštas, 1943). Ten Mozūraitis duoda labai įdomių ištraukų apie akmenų gerimą iš jėzuito Ig. Ostrovskio užrašų, įdomesnių nei paskelbė S. Rostovskis. Gaila, kad autorius per mažai paryškino pėdotųjų akmenų reikšmę ir jiems pagarbos susidarymą.

Vandeniu skirtingi žymiai platesnis ir įdomiai pabrėžia lietuvių vandens baime. Dėl šios vandens baimės nenorėčiau perdėmiu sutikti. Man rodos, kad ji ryškesnė yra tik Vidurio Lietuvoje, kur nėra didesnių ežerų. Jos nepastebėjau pajūrio lietuvių tarpe, jos savaip nėra nei didesnių ežerų apylinkių gyventojų tarpe, kur skendimas yra palyginti gana dažna mirtis. Ir pvz. lyginant Rokiškio apl. ir tokių Sartų, Luodžio apl. gyventojus, pastebimas įdomus reiškinys. Skendimo labai bijosi nuo Rokiškio žmogus, jis dažnai baiminasi važiuoti ežerais, kai toks duselėškis, salaikiškis, — rokiškėno nuomone, — 'lenda pralakti'. Ir taip rokiškėnas, kamajikiškis ar užpalėnas apie nuskendusį žmogų kal-

ba keliasdešimt metų, kai duse-tiškiis skendimą užmiršta po metų ar dviejų, nes jam skendulio mirtis tokia pat, kaip pvz. važiuojant, miške ar panamš neliimė, bet užtai dešimtimis metų šneka apie žaibo nutrenkimą. Ir tas nebijojimas vandens galima pavaizduoti, kad ir tokios 20 m. Vosgelių mergaitės 1939 žygiu. Ji pavasariomis audė pas tetą jūžintiškiuose, t. y. kitapus šventosios. Staiga susirgo jos namuose motina. Sesuo per šventąją susisaukė su seserimi, kad reikia grįžti namo. Ir taip Nastė Malašinskaitė, kurią dr. J. Balys gali prisiminti kaip tautosakos užrašintoją, neieškojo kelio kur nors per tiltus, bet pasirinko šliaužimą per belūžtantį Limino ež., tikriau šventosios upės išsiliejimą. Ir iš jos tokio šliaužimo, jau per lauziamą šventosios ledą, niekas nesistebėjo, nelaike jos ne drąsia. Lygiai taip pat nei niekas stebisi, nei drąsiu laiko, jei per Rašų ež. ūkininkas varo dviejų vadžių pagalba arkli, t. y. suskaldo arklio ir savo svorį platesnei ledo dangiai. Ir reikia pabrėžti, kad šių apylinkių žmogus didelės baimės vandeniui bei skendimo galimybei neiaucia, nes iš vaikystės prie vandens netikėtumų pripratęs, nors šioji tokios vandens dvasiai aukos nevengia, pvz. dažnai esu matęs, kai senesnis žmogus orieš maudantis įmeta kėlas žoles, kai mano tėvas man tai drausdavo daryti, nes tai būtų jau kr'kščioniško Dievo įžeidimas, tai esąs burtas. Kai kas sakydavo, kad reikia rudeniais Tarpusventėje (žemiau Kalbutiškių tilto šventojai) nušauti ir neišgriebti antis arba naras, tada šventoji gerai užsalsiant ir žmogaus nepasilemsianti. Panašiai reikia daryti ir prie Ragavos Sartuose, kad šie žmogaus aukos nenorėtų. Kiti tam reikalui seniau prigrįdydavo žiurkę, katę, bet taip dar kolonistai rusai dar 1938 m. Kai kas pasakodavo, kad Zaraso ež. užtenka paskandinti uodą, musę, įmesti sugautą ir nusukta galva žuvį (kiti sakydavo, kad



Senoviškoji varpinė Lietuvoje.

Nuotr. A. Naruševičiaus

jai galvą reikia nukasti). Daryti platesnė išvada, kad lietuvis bijo vandens vien iš pastangų surasti skenduolį, būtų gal ir per skubų. Lietuvis stengėsi kiekvieną lavoną palaidoti, nežiūrint, kur ir kaip būtų miręs. Taip pat lietuvis savotiškai vengia šlapio kapinaičių. Bet ar tai turi ryšio su vandens kokia baimė aplamai, reikėtų dar atskirai tirti. Tokios pat aukos teikalaudavęs Viensavo ež., taip pat Čičirys, tačiau d'idesnės reikią Jūžintui, nors ir nepasakydavo kokios. Aiškiai metinės aukos reikalaujas ir prie Salų Dviragis, kuris kažkada nusileidęs iš dangaus, kai mergaitė pašaukusi veršiuoką Dviragiu, taipgi ir atspėjusi debesysse grasinančio ežero vardą. Vadinamųjų šventų šaltinių pilna Lietuva ir visų tų vanduo teka Saulės link, kas visados žmonių pabrėžiama. Ar galima visus Alkupius bei šventasias tik iš vardo susieti su išskirtiniu senojo lietuvių pagerbimu, dar reikėtų atskirai tyrinėti, ypač Alkupius ir jų pirminę reikšmę.

Miškams ir medžiams autorius skyrė žymiai daugiau dėmesio. Taip pat atskirai aptaria ir jų gerbimo seką. Pradmeniu laiko žaliosios šakelės reikšmę, čia pridurdamas mūsų verbų kadugio prasmę, kas vargu ar taip jau aišku. Antruoju sekos tarpiniu esąs manymas, kad medis ir augalas yra tokios pat gyvos būtybės kaip ir gyvuliai. Kaip skirti šių dviejų raidos skirsnį sąsaja, plačiau nepaaiškinta, nors, apamai, ji nėra šiaip aiški. Antrąjį skirsnį aiškindamas, pastebi, kad lietuvių sodybos skęsta medžiuose ir tuo ryškiai išsiskiria iš slavų (67 psl.). Pastaba tikrai verta visų tautotyrininkų dėmesio ir tikrai dažnai būdingai raiški. Tačiau ji reikalinga šiek tiek patikslinti, kad ir vakarinių gu-

dų dažnai sodybos skęsta medžiuose, bet jų savininkai daugiausia yra gana seniai sugudę lietuviai, nors čia gali būti ir klimatinis sąlygų tapatumo apraishka. Šiaip gudų ir slavų sodybų išskirtinė žymė laikyčiau gal ne tiek medžius, kiek jų netvarkingai sustatytus ūkinius trobesius, kai lietuvių sodybose būdinga tvarka, o taip pat ir tam tikras erdvumas, kurio pasigendame vokiečių sodybose. Šiaip autoriaus pastabą dėl sodybos medžių reikėtų papildyti, kad ūžnemiunės sodybose dar dažnas apsinimas ir paprastais alksniais, bet tai vis tik praktiškumo reikalas (skubiai augančios savos malkos). Nežinau, ar vien dėl tariamo šventumo vengiamą sodyboje buvo pušis ir eglė. Kai kas jų vengė paskutiniaisiais metais, vien tikėdami, kad žaibas mėgsta šiuos medžius; tai buvo praktiškas vengimas, turįs lyg patirties, nes žaibas dažnai renkasi eglę greta tokio paties beržo. Trečiu deiviniuo tarpsniu laiko autorius atskirą deivę ar kitą būtybę, o ketvirtuoju — vėlės perėjimą į medį. Paskutinis tikėjimas buvo stiprus itin Dzūkiose, kurie kapinaičių medžių nedegindavo, bet leisdavo vietoje supūti. Ir dar 1936 turėjo daug nesusipratimų pvz. Miroslavo klebonas, pasiryžęs pravaltyti parapijos kapinaites, A. a. V. Krėvė vieno pokalbio metu prisiminė, kad rašydamas prieš I pas. karą "Šiaudinės pastogės" gabaliukus neisdriso sudėti į Vainoro lūpas senųjų kerdžių ir kitų 'bedievių' pasakojimų apie medžio ir žmogaus sąsają, vėlės perėjimą į kapinaičių ir kitus medžius. Ir tada jis dr. V. Maciūnui, dr. K. Ostrauskui ir man pasakodavo visa eilę girdėtų prisiminimų, kurie man plačiau išryškino girdėtus kitų dzūkų pasakojimus.

(Nukelta į 3 psl.)



Jurgaičių pilakalnis — žinomasis Kryžių kalnas Lietuvoje.

JUOZAS ŽILEVIČIUS

(Atkelta iš 1 psl.) kvartetas ir daugelis kitų. 1938 m. komp. Vl. Jakubėnas knygoje "Lietuva" rašo, kad Juozas Žilevičius "gabumai pirmiausia kontrapunktiniai; veikalai gerai sukurti, savo harmonijomis gan konservatyvūs, bet įdomios faktūros". 1942 m. komp. Vytautas Bacevičius "Muzikos žiniose" primena, kad Juozas Žilevičius buvo garsaus kompozitoriaus Glazunovo mokinys, o apie komp. Žilevičiaus Styginį kvartetą ir Simfoniją rašo: "Žilevičius pagal savo psichikos konstrukciją yra susikaupęs mistikas. Jis bene daugiausia iš visų lietuvių klasikų buvo įsigilinęs į Lietuvos praeitį, jos senovę ir į jos folklorą". Pirmosios lietuviškos simfonijos kūrėjo garbė atitenka komp. J. Žilevičiui. Jis ją parašė 1919 m., baigdamas Petrapilio konservatoriją.

Juozas Žilevičius, kaip žymiausias lietuvių muzikologas, papildė lietuvių muzikos istoriją ir atskirais klausimais, rašydamas "Naujoje Romuvoje", "Židinyje", "Muzikos žiniose" ir "Muzikos Baruose". Jis redagavo "Muzikos Meną" 1924 m.; išleido "Muzikos almanachą" 1924 m.; parašė Č. Sasnausko ir A. Vanagailio biografijas ir eilę prisimintinių studijų: "Amerikos lietuvių muzikos garsuose" 1940; apie liet. liaudies muzikos instrumentus "Musical Quarterly" 1935 m. Juozas Žilevičius yra ir Lietuvių Enciklo-

pedijos muzikos skyriaus redaktorius.

Trumpo straipsnio ribos neleidžia visu platumu įvertinti šio gilaus muzikos veikėjo, didelio ir rafinuoto kultūrininko, kompozitoriaus ir didžiausio ir rūpestingiausio lietuvių muzikologo, metų metais savo nepaprastu kruopštumu daug lobia sutelkusio į tokį vienintelį lietuvių muzikologijos archyvą — muziejų.

Apie jubilato kūrybą ir apie jo muzikologijos archyvą reikėtų parašyti stambiaią knygą. Tik-

Ofiso HE 4-1414. Rez. RE 7-6867
DR. B. GAIZIŪNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė akušerija ir moterų ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val: kasdien 1—8 ir 6—8 val. vak.
Šešt. 12—8 v. p. p.
Trečiadieniai uždaryta.

Ofiso tel. PR 8-2220
Namu — rez. PRospect 9-9051
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirmad., antrad., ketvirt. ir penkt. nuo 12 iki 3 v. ir nuo 5 iki 8 v. v. Šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PR 6-6022 Rez. PR 8-6960
DR. E. JATULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika
2815 W. 71st Street
Ofiso val: kasdien nuo 6 iki 9 v. v.; Šešt. nuo 9 iki 13 val.; arba susitarus.

Tel. ofiso PO 7-0000, rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val: kasdien nuo 1—4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiad. ir Šešt. uždaryta.

Tel. GROvehill 6-1595
DR. ALDONA JUŠKA
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTE
PRITAIKO AKINIUS
8058 So. Western Ave.
Chicago, Ill. 60620

Valandos: 9—12 ir 7—9 v. v. pagal susitarimą. Išskyrus trečiadienius uždaryta.

Ofiso ir buto tel. Olympe 2-1351
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val: kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiad. ir Šeštad. tik susitarus.

Ofiso 585-2525 Rez. TR 3-0231
DR. ALG. KAVALIŪNAS
VIDAUS IR KRAUJO LIGŲ
5540 So. Pulaski Road
Pirm., antr., ketv. ir penkt. nuo 2—4 ir 6—9 v. pagal susitarimą.

Tel. RELiance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(Lietuvių gydytojas)
3925 West 59th Street
Val: pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. nuo 12—4 v. p. p. 6—8 val. vak. Šeštad. 12—4 val., trečiad. uždaryta.

Tel. ofiso ir buto Olympe 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Street, Cicero
Kasdien 1—3 val. ir 6—8 val. vak. Išskyrus trečiadienius. Šeštadieniai 12 iki 4 popiet.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KODIKŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7156 So. Western Avenue
Pirmad., antrad., ketvirt. ir penkt. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6—8 val. vakare. Trečiad. nuo 11 val. ryto iki 1 val. p. p. Šeštad. 11 val. ryto iki 3 v. p. p. p.
Ofiso tel. RE 7-1168
Rez. tel. 239-2919

DR. MARIJA LINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Telefonas HEemlock 6-3545
(Ofiso ir rezidencijos)
Valandos pagal susitarimą

Ofiso PR 8-7775 Rez. PR 6-4732
DR. A. MACIUNAS
CHIRURGAS
2858 West 63rd Street
Valandos: pirmad., ketv. 5—3 val. antrad. ir penktad. 1—4 val. Prilimėja tik susitarus.

Ofiso HE 4-1818 Rez. PR 6-9801
DR. J. MEŠKASKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė — vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val: kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. vak. Šešt. 9 v. r. — 2 v. p. p.

DR. JULIA MONSTAVIČIUS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
Vidaus ligos
10748 S. Michigan, Chicago 28, Ill.
Telef. ofiso: PULhams 5-0766
Namu EEVERY 8-3946
Prilimėja val: Kasdien 6—8 p. p. Šeštad. 1—3 v. p. Trečiad. uždaryta

rai būtų gera, jei minint jo kūrybos ir amžiaus jubiliejų, pagalvotume ir apie Juozo Žilevičiaus monografijos parašymą bei išleidimą. Tai būtų mūsų išreiškimas ir neabejotinas pasiskatinimas jaunesniems kompozitoriams ir muzikos veikėjams seksti Žilevičiaus darbštumo ir kūrybingumo pavyzdžiu.

Muzikologui kompozitoriui ir didžiam lietuvių muzikinio gyvenimo judintojui J. Žilevičiui linkim sėkmingai dirbti ir toliau savo mylimą darbą. Tikime, kad jo nuveikti darbai lietuvių muzikos ugdymui bus paskatinimas visiems, visur ir visuomet.

DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Tel. ofiso PR 6-7800; Namų 925-7091
SPEC. VIDAUS LIGOS
5159 South Damen Avenue
Valandos: 1—9 val. p. p. Išskyrus trečiadienį

Tel. 423-2660
DR. E. RINGUS
RENTGENOLOGAS
9760 S. Kedzie Ave.
Val: pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. 8 v. r. iki 9 v. v. Trečiad. Šešt. 8 v. r. iki 3 v. popiet

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. ORTHOPEDIJOS LIGOS
2745 West 69th Street
Prieš Šv. Kryžiaus ligoninę
VAL: pirmad., antr., ketv., penkt. nuo 9 iki 11 v. ryto ir nuo 6-8 v. v. Šeštad. nuo 2-4. Trečiadieniai ir kitu laiku pagal susitarimą.
Telef. REPUBLIC 7-2290

DR. ANT. RUDOKAS, Opt.
Tikrina akis ir pritaiko akinius. Keičia stiklus ir rėmus
4455 S. California Ave., YA 7-7381
VAL: 1 v. p. p. iki 8 v. v. kasdien, trečiadieniai uždaryta; šeštadieniai nuo 10 v. r. iki 1 val. popiet.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ PUSLĖS IR PROSTATOS CHIRURGIJA
Ofisas 2454 West 71st St.
Val. antrad. nuo 2—5 popietų ketvirtad. nuo 6—8 vak. Ofiso telef. 776-2880
Rez. telef. PR 9-6730

DR. ALDONA ŠIMKUS
AKIŲ LIGŲ IR CHIRURGIJA
PRITAIKO AKINIUS
15542 S. Cicero, Oak Forest, Ill.
Kabineto tel. 687-2020
Namų tel. 839-1071
Vizitai pagal susitarimą.

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. RELiance 5-4410
Rez. tel. GROvehill 6-0617
Valandos: pirm. ir ketv. nuo 12 iki 2 v. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. v.; antr. ir penkt. nuo 12 iki 2 v. p. p. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurģija
Ofisas. 2750 West 71st Street
Telefonas 925-8296
Valandos: 2—8 v. v., penkt. 10—12 v. r., 2—8 val. vak. Šešt. 1—4 v. v. Sekmad. ir trečiad. — uždaryta.
Rez. tel. WA 5-3099

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ LIGOS
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PROspect 8-1223
Ofiso val. Pirm., antr., trečiad. ir penkt. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8 v. v. Šeštad. 2—4 v. popiet ir kitu laiku — pagal susitarimą.

Of. tel. HE 4-2123, Namų GI 8-6109
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Prilimėja ligonius tik susitarus.
Val. 2—4 p. p. ir 6—8 v. v. Trečiad. ir Šeštad. uždaryta.

Telefonas — GROvehill 6-2823
DR. A. VALIS-LABOKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2524 West 69th Street
Valandos: 1 iki 4 ir 6 iki 8 v. vak. Šeštadieniai 1 iki 4 val. Pirmad., antrad. ir trečiad. uždaryta.

Tel. PROspect 6-9400
DR. ONA VAŠKEVIČIUS
(VASKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6648 S. Albany Ave.
Val. pirm., antrad., ketv. 6—8 v. vak.; penkt. ir Šeštad. 2—4 popiet. Kitu laiku pagal susitarimą.

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-5150
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Val. 2 iki 4 v. p. p. ir 7 iki 8 v. v. Trečiad. ir Šeštad. pagal susitarimą.

Ofiso tel. 767-2141. Namų 636-4850
DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 So. Pulaski Road
Val: pirm., antrad., penktad. 1—4 v. p. p. ir 6—8 v. v.; ketvirtad. 5—8 v. v. Šeštad. 10—2 v.

KERTINĖ PARAŠTĖ

(Atkelta iš 1 psl.)

ti, vėliniško pavidalo komunistinė idėja. Prieš ją kovoja ne tik esą laisvėje rašytojai, kurie betarpiškai turėjo progos pažinti komunistų vergiją, bet ir tie, kurie šiaip jau ne kartą atrodė ružvii. O šiomis dienomis pasiekė Paryžių ir pačių Sov. Sąjungos keliasdešimt rašytojų pasisakymas prieš laisvės varžymus ir rašytojų teisoms Sovietų Sąjungoje. Tikroji kūryba yra nepakartojamas vyksmas. Ir, kaip toks, jis yra laisvas, nes antraip tai nebūtų kūryba, o tik tarnyba vienam ar kitam tikslui. Neišduodančių laisvės kūrėjų pasaulyje buvo ir bus. Ir jie yra didžiausi tautininkai kovoj už mūsų tėvynės nepriklausomybę.

Kiekvienam, o ypač mūsų kultūriniam, literatūriniam derliui augti reikalinga ir tam tikra dirva. Nebloga priemonė premijos, tačiau jos rašytojui tam tikra prasme sąlygoja, vienkartinės pašalpos rašytojui stato į karščiau padėtį, bet yra viena sąlyga, kurią nesunkiai įvykdyti, tai bendras domėjimasis mūsų rašija. Tegu jis nėra pakankamas, tegu ir vis menkėjas, tačiau stebint kad ir čia susirinkusius, dar vis palai-kąs viltį. Iš antros pusės, mūsų kūrėjas vis dar kuria. Rašytojų jau kaip ir nebėra fabrikuose, beveik visi susirado

kokį kitą, naiviai šnekant, baltą darbą. Tačiau tai ne kiek nepagerina padėties, nes vis tiek jie neturi laiko. Jeigu mūsų skaitytojai sunku rasti laiko skaityti, tai dar labiau sunku rasti laiko rašyti, o ir parašius ne visada yra kur dėti.

Herojai liko namuose. Jie mirė Sibiro tundrose, išplėstom akim bežiūrėdami į pilką šal-tą erdvę, ir dabar per jų kapus lekia ledinio vėjo genamas sniegas, jie guli Lietuvos miškų glūdumose, kritę su prazydusiomis smilkinuose ir krūtinėse kraujo rožėmis. Mums čia lieka nelabai sunki kasdienybė. Ir todėl toj kasdienybėj nors ir mažas darbas ar auka lietuviškam reikalui yra didesnis tų herojų testamento vykdymas, negu žodinis ar sceninis herojiškumo deklaravimas.

Tikiu, kad mūsų tautos didieji žygiai bus neišsemiamas nuostabių temų šaltinis. Tačiau reikia, kad ir čia išsivijoj neužgestų kūrybinė liepsna. O jos žėrėjimui palaikyti esame pašaukti visi. Dėkodamas Giedrai, noriu pastebėti, kad aukotojų, visuomenės darbuotojų ir kūrėjų bendros pastangos stiprins mūsų kovą už tėvynę, nors tai toli gražu nebus tokia kova, kokią liudija mūsų Uosių, Daumantų, Nastučių ir Pušelių kulkų sukaptos milinės.

SENOJO LIETUVIŲ TIKĖJIMO METMENYS

(Atkelta iš 2 psl.)

Perkūnas, dangaus skliautas ir ugnis

Antrą didesnę lietuvių pasaulėjautos būrį sudaro vad namųjų dangiškųjų apraiškų straispnių sąj. Perkūno sakmes ir kitą tautosaką autorius tyrinėjo Lietuvoje ir parašė didelius ir reikšmingus mūsų tautosakai ir tikėjimui darbus. Dabar jis čia sutraukė tuos tyrinėjimus. Reikšminga pastaba, kad ir skandinaviškų tautų nebuvo vyriausiasis dievas Perkūnas (Thoras). Tas pat ir kitur. Lietuvoje Perkūnas taip pat vargu ar galima laikyti vyriausiuoju dievu, tegu seniausia ir patekęs į mūsų tikėjimo šaltinius, ar žmonių pasakojimuose jis kartais įgijęs ir aiškų žmogiškąjį pavidalą, ko kitos mūsų dievybės neišlaikė ar nė nebuvo pasiekusios.

Dangaus skliautas (Saulė, Mėnuo, Aušrinė, vaivorykštė, atskiros žvaigždės, šiaurės pašvaistė ir kt.) autorias domę patraukė taip pat plačiau nei kurios kitos apraiškos. Visas skyrius parašytas labai įžvalgiai, nors jam medžiagos mažiau turėta. Čia verta pastebėti, kad Mėnulio maldele minima ir Perkūno karalystė. Savu laiku tai buvo tiesiog neįtikėtina. Labai gerai menu dr. J. Balį, kai jis mane platokai klausinėjo, ar nebūsiu kur to paties savo krašte girdėjęs. Tada jis buvo įtaręs jauną tautosakininką J. Būgą prasimanymu. Įtarimą išskleidė rageliskė senutė Statulevičienė, kai Lietuvių tautosakos archyve šia maldele įkalbėjo į plokštelę. Bet ir čia nebuvo išvengta mažo nesusipratimo. Vienu kartu senutė užsispyrė pakeisti į Dievo karalystę, nes už Perkūno karalystę barasi kunigas per išpažintį. Panašiai atsitiko ir man vėliau, kai sužinojau, kad mano viena dėdė (Rozalija Kairytė - Mažiulienė - Žirnikiene) anai panašią moka. Šiaip įdomu pastebėti, kad senieji ūkininkai nakties metu dar mėgo lauke melstis, žiūrėdami į šiaurės žaras, bet nusiskudami net nuo kryžiaus. Apie Kelmę ir kitur dar buvo žinomas paprotys mirusio kojas atsukti šiaurės link, nes iš ten Dievas atėjęs. Šias abi apraiškas norėčiau jungti draugėn ir mūsų žodį dievas (dangaus skliautas, šviesusis dangaus skliautas) kurį lybiai, estai ir kiti skolinosi iš baltų ta pačia

reikšme. Aplanai, ši ir dar kitos apraiškos leidžia įarti baltus dar pažinusius dievą būtybės reikšmę, būtent Vyriausiosios Būtybės indoeuropiškąjį veldinį, ką iš dabes lietuvių senojo tikėjimo sintezėje netiesiogiai dr. J. Balyš bando neigti (112 psl.). Man atrodo, kad buvome tokia Vyr. Būtybė dar paveldėję, tik vėliau ji laiko buvo nutrinta ir ryškesne iškilo Perkūnas. Dr. Pr. Skardžius šia linkme kalbinės pastabos rimtos vertos dėmesio (Dievas ir Perkūnas 1964; Aldai 6, 7, 1963).

Dangiškųjų skirsnų tarpan įjungiau ir ugnį, nes daugelyje tautų pasakojimuose ji atnešta ar pavogta iš dangaus. Lietuviams ši sakmė mažai žinoma, nors vietomis kregždė, nešdama ugnį, apsvilusi. Kilties ugnis, kurią sumini kronininkai, gali būti ir atsitiktinė, nors svetimieji lietuvius ir pavadino ugnies garbintojais. Kilties ugnis reikalauja ir nuolatinių sargų bei sargų (vaikilių), kurių tokių vis negalime dar suprasti.



A. Makūnaitė

Pasakos iliustracija

vis juos nušalėme iš senojo tikėjimo dvasiškų skaičiaus. Tariamąjoje kilties ugnyje norėčiau įžvelgti kitą reiškinį — įvairias apylinkės apsaugines ugnis, kur os židinį galėjo rasti ir užgesinti svetimieji, o pasakui jau padaryti pastovių ugnies židinių nugirdę kronistai. Tai gali būti vad. bėdos ugnis neįėjusių metu ar kas panašus. Pastovios kilties ugnies nuolatinis deginimas, saugojimas būtų buvęs daugiau svetimųjų pastebėtas ir aprašytas, išpūstas, nes reikėjo anuo metu pasakų apie lietuvių žiaurumus ir neįprastų prasimanymų apie jų būdą tikėjimą. Ir jei vokiečių kronistai nepanaudojo tokios pastovios kilties ugnies, aprašydami atskirų riterių sudeginimą, būtų taip pat vienas duomuo prieš pastovią kilties ugnį. Kronistui aprašyti nežinomoje vietoje jų riterio sudeginimą tikrai nėra pagaulu, skaitytojui nepatrauklu, neįspūdinga, bet ji nukelti ir sudeginti kokioje jau žinomesnėje vietovėje, susieti su visa kiltimi tikrai būtų

buvę patogu ir gera prasimanymais išplėsti, o tuo nekrikščioniš žemaičius, kuršius ar kitus daugiau pažeminti.

Namų — šeimos ugnis ir jai pagarba išsilaikė su gobimu bei maldomais iki mūsų dienų. Ir senosios šeimininkės tikrai žinojo jai maldų, "klodavo patalėlę", bet lygiai taip pat nenorėjo jų sakyti kaip ir kitų, nes už visas jas yra gavusios barti iš kunigų. Dėl nadruvių Panikės tenka pastebėti, kad ji minima žymiai ankstesniame šaltinyje, kuris vadinamas "Sūdavių knyga" ir išlikę keli jos nuorašai. o vardas sutinkamas jau Elbingo žodynėlyje, o taip pat ir skiltuvo varde (panustacian). Tik gaila, kad čia perspausdintas Praetoriaus tekstas turi mažą korektūros klaidą, nes vietoje "nepapyktumbai" (25 psl.) yra "nepapykstumbai (abu kartu yra įdėta s).

Mano įsitikinimu autoriaus sakinyse, 'kai ugniavietės vietoje atsirado krosnis trobos kampe, tada jos vietoj pradėta eiti aplink stalą' (28 psl.), t. y. nuotakos atsisveikinimas su namais, truputį gali būti netikslus. Lietuvoje, tegu ir ryčiausioje dalyje, ugniavietė dūmne krosnimi virto labai vėlai, o priemenės ugniavietė daug kur išliko iki XIX a. galo. Atsisveikinimas tokiuose namuose jau XIX a. viduryje tikrai vyko apie stalą, su krosnies židine ir baigdavosi vietomis tėvų namų slenkščiu (vėlėmis?), darželiu. Todėl apleiti vieną pagrindinių senųjų ugnies židinių priemenėje niekas neklidė, o atsisveikinimas su stalu (jį apeinant) vis tiek vyko. Antra, žemaičiuose, kaip paprastai, ugniavietė buvo išlikusi iki II pas. karo, o stalo apėjimas visų senųjų žinomas. Todėl ar negalėjo susidaryti šis atsisveikinimas visai be židinio į kampą nustūmimo, pvz. perkeltas iš atsisveikinimo su mirusiais, t. y. su protėvių vėlėmis, kai daug kur senuoju papročiu mirusysis guldomas atitraukus stalą ir pn. Autorius atmeta Gabijos slaviškąją kilmę ir sutinka su mūsų kalbininkų teigimu jos etimologija iš gobti. Anksčiau autorius dar buvo įtūnęs su senaisiais germanų įrašais, kurie yra kitos šaknies.

Likimas, mirtis ir magija

Įvairi lemtis lietuvių įvairiai suvokiama ir skirtingais vardais (Likimas, Laima, Dalia) nusakoma, bet šiai lemčiai tautosakoje tik mažytės nuotrupas teuzgriebiame. Taip pat nėra lengva kalbėti ir apie šios lemties paveldėjimą iš žiliosios (inukelta į 4 psl.)

Gunars Salinš

JUODOJI SAULĖ

Čia tokia vieta — be langų. Saulė, jei nori, turi maišais įsinešti — bonkom, alaus skardinėm — arba merginų skraistėm.

Tą mes ir darome.

Bet mano draugas, jūrininkas, dalininkas, kurio protėvis Saulės mūsų kovės ir kuris pats, iš Kuržemės dezertyravęs, jūroj su saulės dukterim glamonėjos — šis draugas jau seniai Grinvičiaus rūsyje dabar tetapo juodą saulę.

Dažai ant drobės susiklostę, lyg piliakalnis, tarytum ne metus jis būtų tapęs, o šimtmečius, — lyg kasant ten, atrast galėtum išnykusias civilizacijas, ugniaviečių žymes, puodų šukes, karo kirvius, adatas, sages, Joninių laužus, leliojimus, šukas iš saulės dukterų plaukų, kaulus išblykusius — dabar viską dengia skliautai juodi, dar juodesnė saulė. Daros niūru, nepadeda daugiau nei bonkos, nei skraistės.

Išeinam į gatvės. Kryžuožas žingsniai. Lėtai pradingstam akmenų tamsoj pavieniui.

Tada — už valandos, dviejų? sustojam vėl kartu: tamsa

keičias

kyla — dvelkia kvepiančiais rąstais ir alsavimu gyvu! Tada staiga virš mūsų gaidys pragysta — ir matome: per New Yorką teka seni takai, milžinai, spalvingi kilikilai, seniai buvę auksaplaukės... "Sveiki, saulūžės saulės broliai!" nuskamba tamsoj... — Iki pasimatymo...

Žalia rasoja mūruose aušra, paskutinė smulkė mirdas akys.

PASKUTINIS TEISMO RYTAS

Jei mirtis tėra miegas tikrai, oi, kaip keltis aš nenorėsiu, kai šauks paskutiniai trimitali gūdžiai! Jei mirtis tėra miegas tikrai, gal būt, ir nedraus angelai, kai ant kito šono išsitiesiu. Jei mirtis tėra miegas tikrai, oi, kaip keltis aš nenorėsiu.

PAVASARIS MIESTE

Vieną dieną, kuri linojo švelnia šiluma, pajutau — ant smakro, pajutau — skruostuose ne barzdą, bet pirmą žalią žolę dygstant.

— Na, ir surado vietą, kur augti! — būmėčiau, ir žodžių kruša sutikau pirmą žalumą.



Gunars Salinš skaito savo poeziją "Metmenų" literatūros vakare New Yorke. Nuotr. V. Māželio

Ir kai ruošiausi leistis į poeziją, kažkieno lengva ranka palietė mano pečius: "Ir koks gi tu negudrus! Kur turėtu dygti žolė mieste, kai jai skirtas tikrai akmuo?"

Zvilgterėjau — ir jo skruostuose dygo, žaliavo žolė pirmą, ir sklaidėsi pirmos žibuoklės... Pavasaris buvo mieste.

VIENŲ ŠERMENŲ MUZIKANTAI

Rytui švintant, renkas pas mane begestantys žmonės, lipa ant stalo, lovos, lentynų, lyg veržtųsi jie dangop — ir šaukia užkimstančiais balsais pagarbiningą — tėvynei? laisvei? ar gėlėm?

Ir kai visai užkimsta jų balsai, jie pučia į atvertus, tuščius dėtus, lyg juose būtų penki netilstantys trimantai. Nuo lubų krinta kalkės, ne malonė, nubaltindamos išpūstus jų skruostus ir nosis, tarytum klaukų.

Namiškiai juokias, ploja, žėgnoja, kalba Tėve mūsų. Su veidrodžio šuke berniukas švitina jiems į akis saulės zuikučius iš giesmės Ryto šviesa amžinoji.

Bet jų blakstienos nesuvirpa, akių lėlytės plačios, lyg katinų tamsoj. Teisingumo akys. Amen.

Bet jie tebepučia — dejonės? šlovė? — Kam? Tėvynei? Kritusiems didvyriams? Gėlėms? Gatvėms? Laisvei? Kritusiom merginoms?

Neklausinėkit! Nes jie, šermenų muzikantai, negali užbaigti. Mus jungia

bendras bemiegis riedėjimas tamsoj su kritusių sapnais.

Iš latvių kalbos vertė Liūnė Sutema

NETEKĖJUSI MOTERIS

J. Savasis

Nors jau artėjau į ketvirtos dešimties pabaigą, buvau dar nevedęs. Iš karto mokslas, studijos, paskui darbas, tarnyba patraukė visą mano dėmesį. Vis atidėliočiau, norėdamas susidaryti pastovią padėtį, susitauptyti pinigų, kad mano būsimajai žmonai nereikėtų dirbti. Dar viena aplinkybė svėrė mano neapsisprendimą: turėjau labai gerą, manimi besirūpinančią motiną, kurios globoje man nieko netrūko. Pagaliau mano amžiuje ir apsispremti netaip jau lengva ir paprasta. Nerūpestingose jaunystėje lengva įsimylėti, rasti gyvenimo draugę, bet mano amžiuje, nusinėdama į kapą mano svajotą laimę. Man tada atrodė, kad antros tokios pasaulyje nėra. Kitos pasidarė neįdomios, man jos ar buvo, ar nebuvo. Ieškojau išsiblašky-

mo ir užsimiršimo darbe. Skaudi širdies žaizda gijo labai pamažu.

Bet vis dėlto vedybų problema man pasidarė aktuali. Rūpestingoji motina mirė, ir pasijutau vienišas, našlaitis. Draugai man sakė: "Skubink vesti, nes tuoj pasensi ir tada verksti šunį apsikabinęs". Taigi, jei šitai būtų taip jau paprasta ir lengva padaryti. Dabar veikia jau ne į vedybas stumiąs meilės jausmas, o tik realus apskaičiavimas: toji per jauną, anoji per seną, toji pakalbinta tikrai iš manęs tik pasijuokytų ir pan.

Motinos atsiminimas buvo per daug gyvas ir skaudus bute, kur mudu gyvenova. Susliekojau kitą butą, kuriame joks kampeilis ir daiktelis neprimitų man motinos netekimo. Butą gavau kitame miesto rajone. Tai buvo patogus pastogės kambarylis. Buto savininkė buvo sena, ligota moteris, kuri gyveno su savo suaugusia dukterimi tarnautoja. Naujoji mano šeimininkė, o ypač jos dukterė, rodė man didelio palankumo. Jos paaiškino — jei man bus nuobodu vienam savo kambarylyje, vakarais galiu ateiti į jų saloną televizijos pasižiūrėti, radijo pasiklausyti. Miela! tuo pasiūlymu pasinaudojau.

Taip prasidėjo ramus gyvenimas ir gana idomūs vakarai. Motina paprastai anksti nuedavo gulti, o dukterė pasilikdavo su manim pavakartoti. Ji vadinosi Marcelė, galėjo būti mano metų, bet dar gana jauna atrodanti, vidutiniško gražumo. Pastebėjau, kad yra gana išsilavinusi, mokanti kelias kalbas, daug skaičiūsi, keliavusi. Dabar turinti gerą tarnybą vienoje valdiškoje įstaigoje su geru atlyginimu.

Kai jau daugiau vienas, prie antro pripratome ir ėmėme vadintis vardais, net ir Tu, kartą išdrįsau paklausti, kodėl ji iki

šiول liko netekėjusi. Ji man papasakojo istoriją, panašią į manąją. Turėjusi jau sužadėtinį, puikų jaunuolį. Iki vedybų buvo likę vos pora savaitė ir jis žuvo automobilio nelaimėje. Sugriuvo jos meilė ir laimė. Prie jo karsto pasižadėjusi likti jam amžinai ištikima ir niekad netekėti. Dabar nuo to skaudaus atsisikymo praėjė jau beveik dvidešimt metų, ir ji savo pažadą šventai vykdanči, tikėdama, kad būsimajame gyvenime susitiksią abu ir džiaugsis čia ant žemės nepasiekta laime. Man jos pagailo. Stebėjauosi tokia nepaprasta meile, kuri pavirto auka, o gal ir kančia. Ji buvo meilės didvyrė ir kankinė.

Vieną vakarą eiliniame pokalbyje ir aš jai papasakojau savo gyvenimo istoriją. Iš klausė rimtai susikaupusi, ir tik tiek pasakydama, kad abu esame panašūs likimo draugai. Bet, kai aš pasisakiau, jog vis tiek rengiuosi vesti, ji ėmė mane barti: kaip aš galįs išduoti savo pirmąją gražiausiąją meilę. Kai jai paaiškinau, jog vyrui gyvenimas be moters yra beprasmiškas ir neįmanomas, ji atkrito: "Visi žys vyrai esate egoistai, iešką tik savojo intereso".

Dienos bėgo, ir aš pradėjau svajoti, kad Marcelė galėtų būti man tinkama žmona. Vienas antrą jau pakankamai pažįstame, ji žiūri į gyvenimą labai rimtai, o ir amžius kaip tik man. Tikėjausi ją perkalbėti ir grąžinti gyvenimo realybėn.

Nežinodamas, kaip prie tos temos prieiti, kartą užuolankomis užsiminiau: "Jei ne tas tavo pažadas, galėčiau pradėti manyti, kad tiktum man į žmoną". Ji, supratusi, į kur taikau, atsakė: "Prašau apie tai net negalvoti. Esi geras draugas, tai ir viskas. Jei pastebėjau, kad bent kiek krypti į ta-

ką, kuris vestų į mudviejų artimesnę draugystę, tuoj pat paprašyčiau išsikraustyti iš šio namo". Buvo aišku, kad ji ne man. Bandžiau dar kvesti nueiti abiem į teatrą ar kiną, bet ji kategoriškai atsisakė: "Ką pamanytų žmonės, pamatę mudu drauge vaikščiojančius? Juk per tiek metų niekas nematė manęs vyrų draugystėje". Nepalaužiama užsispyrėlė — pagalvojau. Tiesižini.

O man vedybų klausimas darėsi vis aktualesnis. Matydamas, kad su Marcelė nieko nesukombinuosiu, grėbiausi kito kelio. Padaviau į laikraštį tokį skelbimą: "Rimtas, suaugęs vyras ieško rimtos moters, 30—35 metų amžiaus, susipažinimui ir eventualioms vedyboms". Nenorėdamas, kad Marcelė ką nors pastebėtų, adresą palikau pašte "iki pareikalavimo" vien tik su inicialais X. Y. Po kelių dienų gaunu keletą laiškų. Juos perskaitęs, tuoj pamačiau, kad beveik visos kandidatės mano pasiūlyme ieško progos vien tik pakoresponduoti ir linksmai laiką praleisti. Tačiau vienas laiškas mane sudomino. Iš gražios, lygios rašyenos atrodė, kad moteris nėra lengvabūdė. Rašė, kad ji dar negalvojęti apie vedybas, o tik norinti pirmą laiškais pasikalbėti, pasidalinti mintimis. Parašas, kaip ir mano, buvo tik inicialai M. E. Ir adresas pašte "iki pareikalavimo".

Prasidėjo įdomus susirašėjimas. Ji savo laiškuose vis daugiau kvotė mane, norėjo patirti mano nuomonę įvairiais klausimais, pati apie save nedaug ką papasakodama. Moteris visada yra mįslė, ypačiai tokiais atvejais. Ir nori kuo ilgiau liktis mįslė, kad vyras bandytų ją spėti, ja dar labiau domėtis. Įdomu buvo ir tai, kad ji neprasė mano fotografijos, kaip paprastai to-

kiais atvejais būna, tad nediršau ir aš prašyti jos atsiųsti savąją.

Pagaliau atrodė, kad jau esame bent per laiškus pakankamai pažįstami. Laikas tad asmeniškai susipažinti, susitikti. Kai padariau tokį pasiūlymą, iš karto dar atsilikabinėjo, bet pagaliau sutiko: paprasė nurodyti laiką ir vietą pirmajam pasimatymui. Tuojau parašiau, kad ji manęs lauktų 6 val. vakaro miesto sode ant suolelio, ties fontanu. O aš ją atpažinsiu, jei ji turės prie krūtinės prisegusią raudoną rožę.

Išsipuošiau, kaip mokėjau, ir neramia širdimi išėjau į pasimatymą su, gal būt, mano būsimąja. Bijodamas kokios staigmenos, slinkau į nurodytą vietą pamažu, iš tolo. Tikrai tuoj pamačiau ant nurodyto suolelio sėdinčią moterį. Raudona rožė, lyg kraujo dėmė, puosė jos krūtinę. Kai nepastebėtas iš užpakalio pro krūmus priėjau arčiau, sustojau lyg įbestas į žemę. Ant suolelio sėdėjo... Marcelė.

Atatupstas pasitraukiau atgal ir bėgte parbėgau namo. Man buvo skaudu ir gėda, kad šiandien tą moterį apgavau: ji nesulaukė laukiamojo. Bet drauge ir džiaugiausi, kad Marcelė vis dėlto yra moteris. Po geros valandos, vos kojas vilkdama, parėjo namo ir Marcelė. Aš lyg niekur nieko sėdėjau salone, žiūrėdamas televizijos. Rožės prie krūtinės jau nebuvo. Vos įėjusi į saloną, susmuko minkstasuolyje ir ėmė pasikukčiodama verkti. Ramindamas ją, prisėdau šalia ir, apkabinęs pečius, tyliai į ausį prašniūždėjau: "Marceliuke, kam mums susitikinėti sode ant suolelio, kai mudu susitinkame čia..." Ji nusišluostė ašaras ir tik tiek pasakė: "Vis dėlto jūs vyrai pasiutę". Po mėnesio buvę mudviejų vestuvės.

SENOJO LIETUVIŲ TIKĖJIMO METMENYS

(Atkelta iš 8 psl.)

doeuropietiškos) senovės, nors tą likimą labai aiškiai matome pas graikus. Visas šis skyrius labai įdomus, tik viena nemaloni korektūros klaida: visur rašomas O. Glagau, kai jo pavardė tebuvo Glogau; taigi kartais šis įdomus šaltinis kai kam gali nesisekti surasti.

Mirusiesiems autorius skyrė nepalyginamai daug vietos. Ir šiame skyriuje iškelia, kad mirusiojo saugotis reikalas yra germaniškos kilmės, o vampyrai — užkliuvę per slavus (84 psl.). Nes patvis lietuviai mirusiųjų veik nebijo (87 psl.). Ir ši pastaba yra tikrai taikli, nes lietuvių kapinaitės dažnai arti ka'no ar tiesiog sodybose.

Visokia magija, kuria stengiamasi palenkti gerą lemtį sau, autorius pakankamai plačiai apžvelgia. Čia trumpai jis perbėga ateities spėjimus, magiškąsias formules (jų bus įveisę ne vieną ir spausdintos knyguotės, kurių XIX a. gale buvo ir lietuviškų), kurių gauta ne tik iš gudų bei kitų slavų, bet net ir iš karaimų bei totorių. Labai įdomus žemdirbių užsėjimo skirsnis ir visokie derliaus bei vaisios burtavimai. Skirsnio gale paliečia autorius ir šiandienius magiškų tikėjimų, k. a. maskatus automobiliuose, atskirų dienų, numerių vengimą, pvz. ir dabar dangoraižiuose dažnai nėra 13 aukšto (!). Pridėkime laikraščiuose kasdien spausdinamus horoskopus ir kt., tai ir turėsime šių dienų žmogaus šioji tokį magijai duoklės vaizdą.

Lietuvio estetiką, mitologiniai vardai ir tikėjimo sintezė

Estetinis lietuvių pasaulis, kurį praskleidžia ne tik dainos, bet ir pasakos, o praplečiant — sodybai vietos parinkimas bei tautos menas, kuris vis mažai, de ja, buvo sugriebiamas. Ypač mažai domės būvę skirta tam estetiniam išgyvenimui iš žodinės kūrybos išlasioti. Ir dr. J. Balys čia buvo vienas iš pradininkų. Šiame trumpame stirsnyje jis paneigia ankstyvesnę savo prielaidą, kurią buvo paskelbęs "Židinyje" 1939, kad lietūvis mažai žvelgia į gamtos grožį, nes, autoriui pasidžiaugus Džukijos gamta, ūkininkas pastebėjęs, kad ir gražu, bet rugeliai kaip katės ūsai. Deja, ir šitame, rodos, gana ne grožiui suvokti skirtame pasakyme buvo galima įžiūrėti ir subtilaus grožio pajautimo polėkio, nes palyginimas tikrai vaizdus ir labai gražus.

Mitologinių vardų apžvalgoje bei jų sąvokų išskleidime autorius labai kritiškas ir negailestingas. Ir jam čia tenka pritariti, nors gal vieną kitą vardą ir jo patekimą į mūsų dievyną dar reikėtų atskirai tyrinėti. Žinoma, nė vienas jų tikrai nepateks į mūsų dievus, bet gali vien tik jų suminėjimas paaiškinti ne vieną tautotyrinį apraišką.

Trumpoje lietuvių mitologinėje sintezėje autorius visai su pagrindu kelia jos periodizacijos reikalą. Ir tikrai be jos mes dažnai jaukiame ne vieną apraišką. Šis klausimas jau nuo 1939 m. ne kartą buvo keliamas, bet vis nieko nauja. Iš kitų įdomių klausimų yra pastaba, kad lietuvis daugiau pasitiki vyriškieiems dievams, kai latviai (suomiai - ugrų poveikyje) prisiveisė v'sokių motinų. Gana taikloka pastaba ir dėl tam tikrų krikščioniškojo kulto polinkių pas mus (113 psl.). Ją norėčiau dar praplėsti, kad mūsų krikščioniškojo tikėjimo spūdis yra Dievas Tėvas, kuriam palenktas ir Kristus, o visos šventųjų kultas labai menkas, jei palyginti su katalikais vokiečiais ar slavais aplamai, jau nekalbant apie roman'škąsias tautas. Taip pat su autoriumi tenka sutikti, kad senojo tikėjimo netenka gė-

dytis, nors jis nebuvo pasiekęs tariamai aukštesnio laipsnio (antropomorfizmo) ir t.t. Viena, aplamai nėra ko gėdytis tautos praeities, antra — senasis lietuvių tikėjimas kaip tik neturėjo žiaurumų (gyvo žmogaus aukų ir pn.); tuo galime kaip tik ir pasididžiuoti.

Taip pat nauja, kad dr. J. Balys sulaužė nuo 1913 vyranįjį požūrį, jog krikščionybė buvo neigiamas ir vien tik neigiamas veiksnys lietuvių kultūrai. Ir nors brangios kainos reikalavusi, pagal dr. J. Balį, vis tik 'nuo Mažvydo ir Daukšos laikų, platesniu mastu dar kokių šimtmečių vėliau, krikščionybė pradėjo reikštis teigiamu veiksmu lietuvių kultūros gyvenime' (115 psl.). Nemažiau jo blaivus žvilgis ir dėl krikščionybės įvedimo laiko, nes mano, kad būti buvę geriau, jei tauta anksčiau pasikrikštijusi (116 psl.). Ši abu mūsų istorijos klausimai dažnai buvo priešingai sprendžiami. Ir iš tautosakos tyrinėtojų dr. J. Balys pirmasis nusigręžė čia nuo dr. J. Basanavičiaus bei jo sekėjų tezės.

Baigiamosios pastabos

Baigmėje tenka peržvelgti vienas dar skyrius, būtent pratarinė dalis ir paliešti kai kurie pabiri klausimai per visą leidinį.

Stabmeldys ir pagonis. Autorius niekur nebekelia stabų klausimo, nes, kiek žinau, juos netaiko pas mus buvus, bet keliose vietose dar pavartojo stabmeldį ir stabmeldybę. Šiuos abu žodžius jis vartoja sinonimiškai pagoniui ir pagonybei, kas itin matyti tokiuose gretimuose sakiniuose: 'Tačiau toks Algirdas... pats pasi'ko stabmeldys... jis savo vaikus... gimusius Vilniuje paliko pagonimis' (9 psl.). Bėda mums, kad vis iki šiol dar nesurandame aiškaus žodžio savo senajam tikėjimui nusakyti. Iki šiol vartotas stabmeldybės terminas, nurašius stabus, nors ir labai įprastas. lieka klaidinąs. Pagonybė, kaip svietimas žodis, dažnai ir privengiamas, nors jis tik nekelia mums stabo ir stabmeldybės vaidinių. Už pastarąjį, kol mums kalbininkai nepateikė naujo ir tinkamo žodžio, šiandieną ir būčiau linkęs pasisakyti.

Autorius gana rūpestingai nulasiojo krikščioniškąsias itakas. Deja, kai kur jų įtakų pakankamai nenurinko arba krikščioniškumo nepabrėžė. Pvz. 11 psl. rašo, kad 'laidojant gimines beria tris saujas žem'į į kapą'. Man taip ir lieka neaišku, ar tai autorius kalka aplamai, ar jau apie lietuvių žemės gerbimą. Jei tai apie lietuvių, šis paprotys yra jau perdėm krikščioniškas, ir tai žmonės pakartoja po kunigo žemės bėrimo. Pradedant "Šaltinio" maldynais (senesniųjų ne-



Lietuvių liaudies skulptūros kūrėjas — dievdirbys

Autorius 1324 Gedimino pasakymą: 'Krikščionys garbina savąjį Dievą pagal savo papročius, rusai vėl savo apeigomis, lenkai — vėl pagal savo papročius, o mes garbinamę Dievą pagal mūsų apeigas, ir visi turime vieną Dievą' sieja su panteistine pasaulėžiūra (psl.). Bandžiau vienaip ir kitaip jį išskaičiuoti tiek šiame, kiek netiksliaime, Maskvos pataisytaime vertime (originala Ruthenos, taigi gūdai, bet ne rusai), tiek ir originala ('et Christianos facere Deum suum colere secundum morem suum, Ruthenos secundum ritum suum, Polonos secundum morem suum et nos colimus Deum secundum ritum nostrum, et omnes habemus unum Deum'), bet panteizmo vis negaliu čia įžvelgti. Visas šis sakiny perdėmū yra krikščionies formuliuotas ir tereiškinys, kad lietuviai Dievą tiki taip pat, bet šis pasakymas 'turime vieną Dievą' dar neleidžia aiškinti, kad Gediminas ir lietuviai tiki į kokį tik vieną vyriausią dievą, dėl kurio su autoriumi mes ne vienas jau išsiskiriame. Kad lietuvių tautosakoje yra panteistinių pažiūrų, tai nieko nėra stebėtina. Daugelio tautų tautosakoje jų galime sutikti.

Autorius gana rūpestingai nulasiojo krikščioniškąsias itakas. Deja, kai kur jų įtakų pakankamai nenurinko arba krikščioniškumo nepabrėžė. Pvz. 11 psl. rašo, kad 'laidojant gimines beria tris saujas žem'į į kapą'. Man taip ir lieka neaišku, ar tai autorius kalka aplamai, ar jau apie lietuvių žemės gerbimą. Jei tai apie lietuvių, šis paprotys yra jau perdėm krikščioniškas, ir tai žmonės pakartoja po kunigo žemės bėrimo. Pradedant "Šaltinio" maldynais (senesniųjų ne-

turiu kaip patikrinti) yra dedamos ir lietuviškai laidojimo maldos, kurių gale pažymėta, kad 'Kunigas mesdamas žemę ant grabo sako: "Iš žemės sutvėrei manę, Viešpatie, ir kūnu apdengei..." (Aukso Altorius arba Szaltinis... 1879, tiksliau 1892 kontrafakcinė laida, 763 psl.). Žmonėse iš pamokslų ir katekizmo šie žodžiai trumpėję į: 'Dulkė esi, dulkė būsi, ...pavirsi', 'Iš žemės esi, žeme pavirsi', 'Iš žemės atėjai, žeme pavirsi, ...žemėn sugrįši' ir t. t. Jie toliau, žinoma, neatskiriami nuo Pradžios 3, 19, bet patekę ir į ne vieną žemei vakarinę ar rytinę maldą. Atskira pastaba neaiškintas kiek klaidina ir šventinto vandens skyriuje Viduklės užrašo sakiny 'Seniau ir per Sekmines šventindavę bažnyčioje vandenį' (39 psl.). Jis prašosi mažytės pastabos, kad Kat. Bažnyčia dar iki Vatikano II susirinkimo tebešventino Sekminių išvakarėse vandenį.

Taip pat gerokai neaišku, iki kiek autorius sutapatina įvairias ugnies lytis. Pvz. sakiniai: "Skiriasi tik forma: laužas, žvakė ar fejerverkai" (23 psl.) ir "Nesvarbu forma — auksas, laužas ar žvakė iš esmės tas pats". (112 psl.). Jei čia prie laužo ar kitos jos formos priskiria ir krikščionių degina-

mas žvakes, tai grynai forma būtų tikrai tas pat, nes visur ugnis, bet turinys visai skirtingas. O religinėse apraiškose religijų istorikai skiria visur turinį ir formą. Taip jaukia vienumon tik sovietinių kraštų religiniai propagandistai, kuriuos autorius pasmerkė 101 psl. Man atrodo, kad šie sakiniai taip trumpai pasakyti ir plačiau neaiškinti buvo visai nereikalingi. Antra, knygelėje ir daugiau yra skubių ir trumpų, nepaaiškintų teigimų. Ypač jų gausu Pratarityje, su kuriais joks Lietuvos istorikas negalės sutikti. Bet šie sakiniai yra už mano šios apžvalgos, apie juos tekalba istorikai.

Baigiant visokias pastabas ir pastabėles bei vertinant šį jo leidinį, reikia pastebėti, kad autorius vietomis be reikalo per kuklus pasirodė. Mano manymu, literatūroje atranką reikėjo autoriui nusikelti savo darbus apie ugnį (Kūryba, 1943), laumes (Die Sagen von den litauischen Feen, Die Nachbarn, 1948), medžius (Baum und Menschen im litauischen Volksglauben, Deutsche Volkskunde, 1942), Perkūną (Tautosakos Darbuse III, VI ir atskirai), nes tai labai svarbūs ne tik išvados, bet ir medžiagos santalka. Atrankoje reikalinga dar dviejų darbų. Tai A. Mierzynski, Mythologiae Lituanicae Monumenta I, II 1892, 1896, nes jis šiame krašte dažniau bibliotekose užtikamas kaip W. Mannhardto Letto - preussische Goetterlehre, o antra — Mierzynskis perspausdino ir kai kuriuos šaltinius, kurių trūksta pas Mannhardtą. Taip pat vertas buvo iškelti ir Z. Ivinskio Medžių kultas senovės lietuvių religijoje, 1939 (Soter, 1938—1939). Šis, nors ir nebaigtas spausdinti darbas labai rūpestingai nagrinėjo visus, ne vien tik su medžiais susijusius šaltinius. Tai pirmas mūsų istorikų šios rūšies kritiškas darbas.

(Nukelta į 5 psl.)

CHICAGOS PONIOS IR PANELĖS,

Nereikalingi plaukai sunaikinami atsargiai, efektingai, ekonomiškai! Pasaulį garsus metodus vartojamas, pripažintas visų daktarų. Lūpos, žandai, skruostai, antakiai, kaktai, rankos kojos.

Kankinties visų gyvenimą su nereikalingais plaukais, tai jau per daug. Laikas tik pasunkinti padėtį, kiekvienas odo ligų gydytojas tai žino.

Kodėl laukti? Tuoj skambinkit DE 2-6631 ir pasikalbėkite.

Elektrologistė — JANINA POCS, Marshall Field Annex Bldg., 25 E. Washington St., Suite 120



MARQUETTE PARK -- AMERIKOS LIETUVIŲ SOSTINĖJE 80 MILIJONŲ PERŠOKUSI BENDROVĖ

CHICAGO SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

6245 SO. WESTERN AVE.

CHICAGO, ILL. 60636

TEL. GR 6-7575

CHICAGO SAVINGS AND LOAN BENDROVĖ, viena tarp žymiausių krašto finansinių įstaigų, aptarnauja šios apylinkės gyventojus patvarkingai, saugiai ir pelningai jau virš 42 metų. Visada prisilaikydama saugumo ir išmokėdama, palyginamai, aukštą dividendą. Per paskutinius 10 metų Chicago Savings išmokėjo savo taupytojams virš 12 milijonų dolerių dividendais. Šiais metais išmokami dividendai sieks beveik du milijonus dolerių. Mes nesiveržiame tapti pačia didžiausia bendrove, bet stengiamės būti stipriausiais finansiniais ir teikti patikus geriausius patarnavimus mūsų taupymo ir skolinimo nariams.

Mes bendradarbiaujame su vietinėmis lietuvių organizacijomis, noriai prisidedami darbais ir finansais, kad galėtų pasiekti geresnį gyvenimo sąlygų. Kviečiame visus taupymo ir paskolų reikalus kreiptis į Chicago Taupymo ir Skolinimo Bendrovę, išaugusią į virš \$80,000,000 turto įstaigą.

STAI NARIAMS TEIKIAMAS MŪSŲ PILNAS PATARNAVIMAS

CHICAGO SAVINGS BENDROVĖ kviečia visus lietuvius, ypatingai tuos, kurie dar nesate aplankę mūsų 80 milijonų dolerių finansinės įstaigos, vienos įdomiausios visoje Chicagoje. Pradedant liepos (Juli) 5 diena visi atsilankiusieji bus vaštinami šaltu lemondadu, skania kava su lietuvišku sūriu ir kitais skanumynais. Nėra reikalo būti mūsų taupymo ir skolinimo nariu, kad galėtumėte pasiveičiuoti pas mus. Atvykusiems bus parodyti visi bendrovės įrenginiai, pagerinimai ir

pagražinimai. Atsilankę pamatysite gėlėmis išpuostą pirmą įstaigos aukštą, Laimės Šaltinėį — Wishing Well, per kurį surenkama ir išdalinama kasmet įvairioms labdarinėms įstaigoms apie \$1,200.00. Pamatysite plačią žinomą didelį Chicago Savings Prezidentinį kambarį, kuriame yra vietos 260 asmenų ir kuris veltui duodamas organizacijų susirinkimams. Susirinkusiems veltui jame teikiame kavą. Šis kambarys yra išpuostas dideliais Jungtinių Amerikos Valstybių pre-

LIETUVIŲ VEDAMA NAUJŲ IR VARTOTŲ AUTOMOBILIŲ PREKYBA

Neptune Motors Inc.

6516 South Western Avenue CHICAGO, ILLINOIS 60636

Telef. — 925-5121



Išsimokėjimai mažu nuosimūčiu per banką.

Atdara kasdien: Pirm., Penktad. — 9 iki 9 v. vak. Šeštad. nuo 9 iki 6 val. v. Sekmad. 11 iki 5 v. vak. Parūpinami automobiliai pagal klientų reikalavimą.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ ir kitus kraštus

P. NEDZINSKAS 4065 Archer Av. Chicago, Ill. 60632, Tel. YA 7-5980

MOVING

SERENAS perkrausto baldus ir kitus daiktus. Ir iš toli. Miesto leidimai ir pilna apdrauda.

2047 W. 67 Pl. WA 5-8063

Skelbkites "Drauge"

SPECIALIOS

SVENČIŲ NUOLAI DOS AUTOMOBILIUI DOVANOMS Į USSR

Džiaugiamės paskelbti specialias švenčių kainas. Atpigintos kainos jau galioja.

Mes priimsime užsakymus automobilių dovanoms.

Šios kainos yra:

2101 — VOLGA GAZ — 21 R —	\$2,365.19
2102 — VOLGA GAZ — 21 US —	\$2,553.70
2103 — MOSKVIČ 408 E —	\$1,954.83
2103 — MOSKVIČ 408 —	\$1,759.39
2104 — ZAPOROZHETS — ZAZ 965A	\$957.60

Tos specialios kainos galios TIKTAI IKI 1966 gruodžio mėn. 15 dienas.

Skubėk su savo užsakymais į

PODAROGIFTS, INC.

220 PARK AVENUE SOUTH (corner 18th Street)

NEW YORK, N. Y. 10003. PHONE: 212 — 228-9547

arba per bet kurį autorizuatą atstovą ar skyrį.

ON INVESTMENT ACCOUNTS NUO S. M. SPALIO 1 DIENOS



Federalinės vyriausybės apdraudos įstaigoje visos taupymo sąskaitos apdraustos iki \$15,000.00



zidentų paveikslais ir trumpomis jų gyvenimo žiniomis. Pamatysite įvairių rinkinių kabinetą ir daug kitų įrengimų bei patatūmų, kuriais per metų metus naudojasi mūsų taupymo ir skolinimo nariai.

Valdyba, direktoriai ir visi tarnautojai Jūsų lauksime.

JOHN PAKEL, Sr., Prezidentas

PATOGIOS VALANDOS:

MONDAY	12:00 P.M. — 8:00 P.M.
TUESDAY	9:00 A.M. — 4:00 P.M.
WEDNESDAY	Closed All Day
THURSDAY	9:00 A.M. — 8:00 P.M.
FRIDAY	9:00 A.M. — 8:00 P.M.
SATURDAY	9:00 A.M. — 12:30 P.M.

Australijos dienos vėl sugrįžta

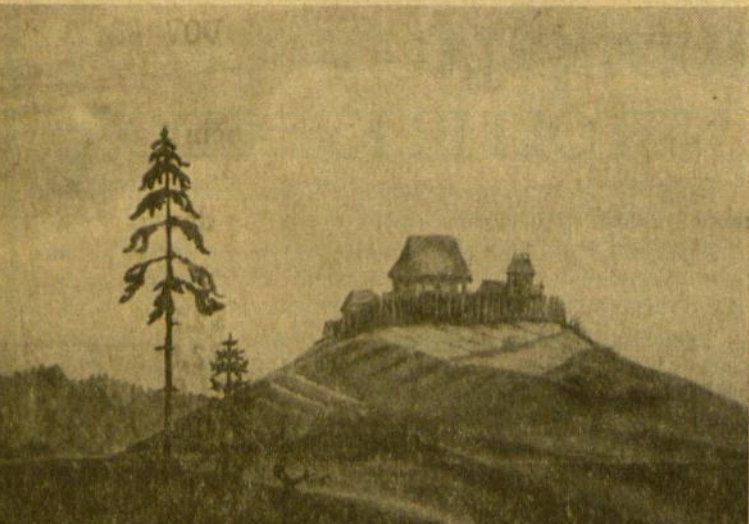
KREPŠINIO IŠVYKA AUSTRALIJON. Redagavo Jonas Šoliūnas. 1964-ųjų m. S. Amerikos lietuvių krepšinio rinktinės išvykai Australijon prisiminti leidiny. Išleido Juozas Bachunas. Kaina \$3.00. Gaunamas pas knygy platintojus ir "Drauge".

Tik ką knygy rinkoje pasirodė puošnus Jono Šoliūno redaguotas leidiny. "Krepšinio išvyka Australijon", kurį išleido PLB pirm. J. Bačiūnas. Leidiny apima 153 didelio formato puslapius, jame daug žodinio teksto ir tiek pat nuotraukų, kiek ir puslapių. Leidiny skaitytoją nuveda į 1964 m. vasarą, kai JAV lietuviai krepšininkai, vadovaujami inž. V. Adamkavičiaus, nuvyko į Australiją ir ten triumfališkai sužaidė 25 rungtynes su geriausiomis Australijos komandomis bei rinktinėmis, iš jų laimėdami 24.

Anų istorinių krepšininčių gastrolių įvykiai buvo įdomūs ne tik mūsų rinktinės krepšininčiams ir jų taip laukusiems Australijos lietuviams, bet ir visai išeivijai. Tas lietuvių krepšininčių triumfo dienas Australijoje visi džiaugsmingai išgyvenom ir didžiavomės ambasadoriniu lietuvių jaunimo žygiu.

Vienok, laikas viską neša į užuomarštį. Iš daugelio atsiminimų pamažu blėsta ir lietuvių krepšininčių gastrolių Australijoje. Bet štai šiaudien jas visose didybėje vėl prikelia tik ką pasirodęs leidiny. Prikelia ne dienai, ne metams, bet ilgam laikui. Tokia jau yra knygos galia. Juk kiekvienas tokį turtiną, puošnų ir gražiai išleistą leidinį norės turėti savo namuose ir kartas nuo karto jį pavarstyti bei pasiskaityti. Kadangi leidinyje užfiksuoti įvairių žmonių įspūdžiai (ir žodinėje ir iliustracinėje dalyje), tai jis lieka istorijai gyvuoju liudininku vieno didelio išeivijos lietuvių įvykio — JAV lietuvių krepšininčių gastrolių Australijoje, kurio tikslą jau pirmuosiuose puslapiuose užčiuopi pradinio J. Šoliūno "Su krepšininkais per Australiją" vienoje frazėje:

"...Vėliau mūsų jūdusis konsulas P. Daužvardis apgalvėta, jog nebegali su mumis vykti. Va, jei taip Lietuvos pusėn būtų sukama, tai būtų kita kalba. Tai tik svajonė konsulo ir mūsų. Tačiau mūsų vyrai Australijon vyksta, kad kelionė Lietuvon, laisvon ir nepriklausomon, pagreitėtų..."



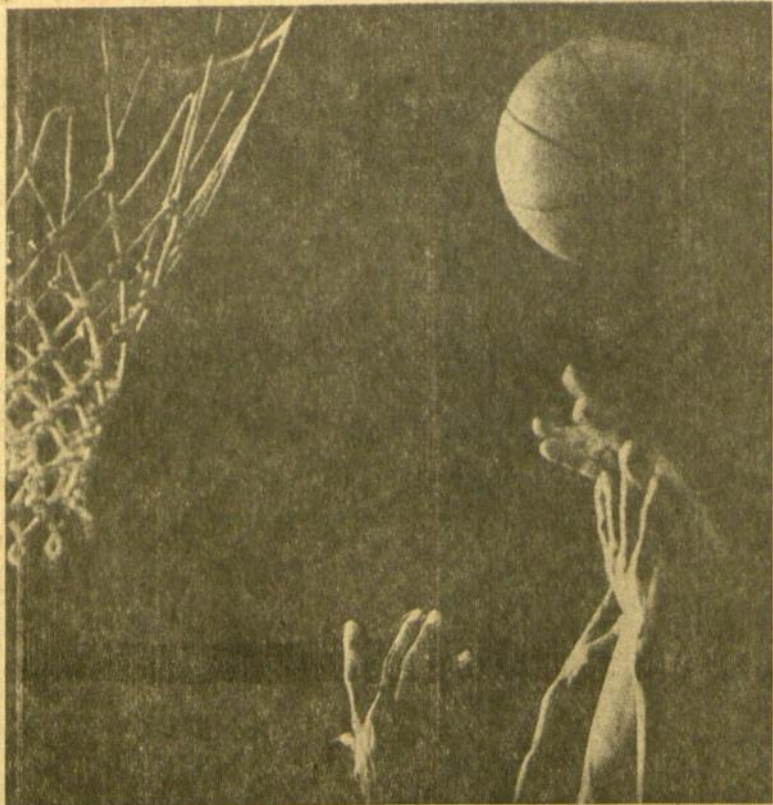
K. Šimonis Pilaitė senojoj Lietuvoj

SENOJO LIETUVIŲ TIKĖJIMO METMENYS

(Atkelta iš 4 tsl.)

Autorius kai kuriose vietose prie savo seniau spausdintų straipsnių pridėjo pastabas, kad Lietuvoje dabar jį nežymėdami šaltinio, nusirašo ir savais vardais skelbia. Vienoje vietoje tad pažymėjo V. Miliaus, kitur P. Dundulienės pavardės. Deja, dr. J. Balį vagiliauti pamėgė ir kiti, neišskiriant nė A. Vyšniauskaitės, nors čia neaplenkiama yra Pranė Stukėnaitė - Dundulienė, kuri visur kelius nusirašinėjimui mina (plg. ir jos didį darbą Žemdirbystė Lietuvoje 1963), taigi ta pati, kuri okupacijos metu dar pasižymė-

jo ir paties dr. J. Balio okupantams skundimu, tikėdamasi jo vietos. Aplamai, užverčiant šią neper didelę, bet medžiaga sodrią knygą, reikia pasidžiaugti, kad ji pasirodė, o kartu tarti padėką ir lietuvių tautiniam akademiniam sambūriui, nes tokios senojo lietuvių tikėjimo apžvalgos tikrai mums reikėjo, ypač studijuojančiam jaunimui, kuris kartais pasiima parašyti seminarinį darbą šio krašto aukštojo mokyklose, bet pasiklysta pasenusiuose dr. J. Šliūpo, dr. J. Basanavičiaus ir juos sekusio Ikso (St. Michelsono) bei kitų rašiniuose.



Vyto Valaičio nuotrauka Jono Šoliūno redaguotos knygos "Krepšinio išvyka Australijon" viršelyje

Daug kas džiugina, bet kai kas ir užkliūva

Leidiny suskirstytas į 3 skyrius: Kelionė, Pasėkmės, Pasėkmės ir nesėkmės. Rašo visa eilė autorių: J. Šoliūnas, J. Bachunas, V. Adamkavičius, K. Baronas, J. Jonavičius, V. Grybauskas, latvis G. E. Berzarrins, australas L. Gaze, R. Sidabras, R. Gaška, J. Bulionis, A. Laukaitis, B. Nemeika, V. Radzevičius, R. Gailius, P. Andriūšis, V. Dumčius. Vieni iš šių vyrų buvo išvykos organizatoriai, vadovai ir t. t., kiti drauge su krepšininkais vyko, tretieji Australijos lietuviai, čia besidalinątais įspūdžiais, kuriuos Australijoje paliko lietuviai krepšinin-

Profesinio lygio yra Vyt. Grybausko straipsnis apie bendrą mūsų rinktinės žaidimą, kartu aptariant ir kiekvieną žaidėją. Savotiškai įdomus R. Gaškos straipsnis, kur jis tikrai nuoširdžiai atveria retai žinomus rungtynių teisėjo įspūdžius bei išgyvenimus. Pulgio Andriūšio "Baraščio skundas" — tai jau epochinė humoreska, kur autorius atsistoja tarp Kauno ir Australijos žaidynių. Ir visų kitų autorių straipsniai kruopštūs. Tik kažin ar R. Gailiaus "Išvykinės

nuotrupose" ne per daug balas, to, kur užkliūva ir kralikų šaudymas ir susitikimas su policija... Ir paties leidinio redaktoriaus J. Šoliūno ilgame, kaleidoskopiskame reportaže "Su krepšininkais per Australiją" kai kurie palyginimai: "...mūsų rinktinės sąstatas aikštėje keičiasi dažniau nei moters norai..." arba "...Canberra supa kalnai yra nubalę sniegu, lyg pensininko pakaušis...". Palyginimai, atrodo, per daug jau pigūs ir neskanūs. Jie gal nepastebėti prabėgo dienraštiniuose reportažuose, bet reprezentaciniame leidinyje užkliūva.

Leidinio pabaigoje pateiktos rungtynių statistikos ir aukotojai, parėmę pinigais mūsų krepšininčių išvyką. Surašytos pavardės ir tų, kurie aukojo po 2 dol. Bet, pasirodo, kad mažiau 2 dolerių vertas darbas spaudos žmonių, redaktorių ir buvusios informacijos komisijos narių, mūsų laikraščių puslapiuose kėlusiu šios išvykos svarbą, raginusių žmones aukoti pinigus ir visai padėti krepšininkams. Šių žmonių pavardės leidinyje visai užmirštos.

Kaip būtų gera, kad šis puošnus leidiny pasiektų ir Lietuvos lietuvių jaunimui ir visiems tai būtų neatšaukiama žinia,

SIMTMETIS NUO PEDAGOGŲ MOKYKLOS VEIVERIUOSE

Mažas miestelis Veiveriai, esantis tarp Kauno ir Marijampolės, suvaidino labai didelį tautinį vaidmenį Lietuvos atgimimo istorijoje. 1866 metais spalio 14 dieną — t. y. lygiai prieš šimtą metų — čia buvo įkurti pedagoginiai kursai naujiems mokytojams paruošti. Mokslas kursuose tęsėsi dvejus metus. Prie kursų veikė ir pavyzdinė pradžios mokykla, kurioje būsimieji mokytojai atlikdavo praktikos darbus. Po penkerių metų kursai buvo paversti mokytojų seminarija ir mokslas prailgintas iki trejų metų. Bet mokinių skaičius buvo ribotas iki 90-ties. Ir tai ne visada rusų valdžia leisdavo tiek priimti. Rusas Puzanovskis, pirmasis inspektorius, jau tada buvo pareiškęs, kad po 25 metų lietuviškosios mokytojų seminarijos visai nebereikės, nes visas kraštas būsiąs surusintas. Tačiau, nors ir laikinai ten buvo dėstoma lietuvių kalba ir literatūra, matematika, gamtos mokslai, pedagogika, tikyba rusų kalba ir istorija ir kiti dalykai. Lietuvių kalbos pamokas ten per 37 metus vedė Tomas Ferdinandas Žilinskas, kuris teisingai laikomas vienas iš didžiausių tautinio atgimimo ugdytojų. Jis visus mokinius įkvėpdavo uoliai mokytis gimtosios kalbos ir mylėti gimtąją žemę. Šita jo įtaka padarė tai, kad iš čia kilo daug susipratusių lietuvių ir žymių lietuvių veikėjų, spaudos darbuotojų ir rašytojų. 1907 metais, pasitraukus mokytojų Žilinskui, jo vieton sto-

jo mokytojas Antanas Matulaitis, tęsdamas pradėtąjį pirmąjį darbą. Lietuviškumui stiprinti daug nusipelnė ir seminarijos kapelionai kan. Vincas Aleksandravičius ir kunigas Pijus Andziulis. Pirmojo pasaulinio karo metu Veiverių mokytojų seminarija buvo iškelta į Rusiją ir čia 1918 metais išleido paskutinę savo mokytojų laidą, ir komunistų partijos įsakyimu buvo tuoj uždaryta. Taip toji lietuvių mokytojų seminarija per visą savo gyvavimą yra parengusi daugiau kaip tūkstantį mokytojų, kurių tarpe buvo apie 800 susipratusių lietuvių. Kai kurie iš tų šviesuolių atliko didelius žygius Lietuvos laisvės kovų metu ir daug nusipelnė nepriklausomos Lietuvos gyvavimo laiku. Visi laisvėjame pasaulyje gyvenantys lietuviai tą sukaktį mini su pa-

Stirbis Fuel Oils

Aliejus virtuvei ir krosnims. "Geresnė ir pigesnė alyva". Tel. HEMlock 4-6264 PETER STIRBIS 6741 So. Maplewood Avenue Chicago, Ill. 60629

TELEVIZIJAS

paprastas ir spalvotas nebrangiai taisy. Už patarnavimą vietoje \$3, už dirbtuvės darbą \$10.00 ir dalys. Pastievaite apie naujas.

J. MIGLINAS

2546 W. 69 St., II auk., PR 6-1063

LEO'S SINCLAIR SERVICE

5759 So. Western Avenue LEONAS FRANKUS, Sav. Stabdžiai, Sankabos, Transmisijos, Tune-ups ir Motorų Remontas Kampas 58th Street Telefonas — PROspect 8-9533

FRANK'S T.V. & RADIO, Inc.

3240 SO. HALSTED STREET Telef. — CA 5-7252 DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS, RADIO, STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS, TAIPGI ORO VESINTUVAI, SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI

4 1/2 %



5 %

current dividend on investment bonus 4 1/2 % DIVIDEND MOKAMA PAGAL VISAS TAUPYMO SĄSKAITAS. Už 1 metų investavimo bonus mokamas 4 1/2 % dividendų kas pusemetį ir dar išmokame po 1/4 % už kiekvienus metus, 4 metams praėjus. BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION 4071 Archer Avenue, Chicago, Illinois 60632 Valandos: Pirmad., Antrad., Penktad. ir Šeštad. 9 v. r. iki 4:30 v. p. p. Trečiad., uždaryta; Ketvirtad. 9 v. r. iki 3 v. v.

CIRCUIT T.V. & RADIO (LIETUVIAI)

SAV. DAN LJUTIKAS NAUJŲ PARDAVIMAS — VARTOJAMŲ TAISYMAS. GREITAS patarnavimas — GARANTĖJA — KREDITAS. 2412 WEST 71st ST., CHICAGO, ILL. 60629, TEL. — 471-2446

Kas tik turi gerą skonį, Viską perką pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

FURNITURE CENTER, INC.

MARQUETTE PK., 6211 So. Western, PR 8-5875

Vedėjas J. LIEPONIS

Pirmad. ir ketvirtad. nuo 9 iki 9:30 val. Kitom dienom nuo 9 iki 6 val. vak. Sekmadieniais nuo 12 iki 5 val. vak.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

Pati žinomiausia ir patikimiausia firma Amerikoje, turinti daugel metų patyrimo siūnčiant

DOVANAS — SIUNTINIUS Į USSR.

Gavėjas nieko nemoka. Tūkstiančiai klientų patenkinti. Garantuotas skubus ir tikslus pristatymas. Visi siuntiniai apdrausti. Visuose mūsų skyriuose yra gausus aukštos rūšies prekių pasirinkimas prieinamom kainom.

Dėl informacijų ir nemokamų katalogų kreipkitės į visus mūsų skyrius.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

NEW YORK, 3, N. Y. — 39 - 2nd Avenue	AL 4-5456
NEW YORK, N. Y. 10011, 108 West 14th St.	CH 3-3005
BROOKLYN 11, N. Y. — 370 Union Avenue	EV 4-4852
BROOKLYN 7, N. Y. — 690 Sutter Avenue	DI 5-6808
BOSTON 18, Mass. — 271 Shawmut Avenue	LI 2-1767
SOUTH BOSTON, MASS., 327 W. Broadway	Tel. AN 8-0068
BUFFALO 6, N. Y. — 332 Fillmore Avenue	TL 6-2674
CHICAGO 22, Ill. — 2222 W. Chicago Avenue	BR 8-6966
CHICAGO 9, Ill. — 3212 So. Halsted Street	WA 5-2737
CLEVELAND 13, Ohio — 904 Literary Road	TO 1-1068
DETROIT, Mich. — 7500 Michigan Avenue	VI 1-5355
GRAND RAPIDS, Mich. — 636-38 Bridge St., N. W.	GL 8-2256
HAMTRAMCK, Mich. — 11333 Jos. Campau	GL 7-1575
HARTFORD, 14, Conn. — 200 Franklin Ave. Tel. 233-8030	ir 246-0215
IRVINGTON 11, N. J. — 762 Springfield Ave	ES 2-4685
YOUNGSTOWN 3, Ohio — 21 Fifth Avenue	RI 3-0340
LOS ANGELES 22, Calif. — 960 So. Atlantic Blvd	AN 1-299-1
LAKELAND, N. J. — 126 - 4th Street	FO 3-8569
NEWARK 3, N. J. — 428 Springfield Avenue	BI 3-1797
NEW HAVEN, Conn. — 509 Congress Ave.	LO 2-1446
PATERSON 1, N. J. — 99 Main Street	LO 4-4619
PASSAIC, N. J. — 170 Market Street	GR 2-6387
PHILADELPHIA, Pa. 19122 — 1214 N. 5th St.	PO 3-4818
PITTSBURGH 3, Pa. — 1307 E. Garson Street	HU 1-2750
SAN FRANCISCO, Calif. — 2076 Sutter Street	FI 6-1571
WATERBURY, Conn. — 905 Bank Street	PL 6-6766
WORCESTER, Mass. — 174 Millbury Street	SW 8-2868

NUO SPALIO MĖN. 1 DIENOS

Taupmenos įdėtos iki 10 dienos mėnesio, pelno dividendą nuo pradžios mėnesio.

NUO DABAR TAUPOMOS S-TOS YRA APDRAUSTOS IKI \$15,000.

TURTAS \$103,000,000.00
REZERVAI \$9,800,000.00

Bendrovė iš seno vedama tėvo ir sūnaus

Paskolos namams įsigyti ar taisyti

JUSTIN MACKIEWICH
Direktorių Tarybos Pirmininkas

JUSTIN MACKIEWICH, Jr.
Prezidentas

VALANDOS:

Pirmadieniais 9 iki 8 v. vak.
Antradieniais 9 iki 4 v. vak.
Trečiadieniais uždaryta
Ketvirtadieniais 9 iki 8 v. vak.
Penktadieniais 9 iki 4 v. vak.
Šeštadieniais — 9 iki 12 val.

STANDARD FEDERAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
OF CHICAGO

4192 ARCHER AVE — CHICAGO, ILLINOIS 60632
Telef. — Virginia 7-1141

Esty dailininko Valdūro Motuso paroda Čiurlionio galerijoje

ANTANAS NAKAS

Gruodžio mėn. 3 d. (šį šeštadienį) Čiurlionio galerijoje, Chicagoje, bus atidaryta esty dailininko Valdūro Motuso tapybos darbų paroda. Bus išstatyta daugiau kaip 40 tapybos darbų ir keletas skulptūrų.

Dailininkas prieš kelerius metus atvyko iš Prancūzijos į Chicago. Gyvendamas Paryžiuje, dailininkas ne vien tapė, bet buvo susidomėjęs ir skulptūra, sukurdamas eilę žymių dailininkų ir visuomenininkų biustų.

Esty kolonija Chicagoje mažai. Dauguma jų dailininkų, muzikų, rašytojų ir poetų gyvena išsisklaidę įvairiose Amerikos miestuose. Tarp jų tačiau yra labai stiprių meninių pajėgų. Tarp kita ko, Chicagoje gyvena Talino operos solistas tenoras Eddo Karrisso, kuris rusų operacijos metu pasisailino iš Estijos ir ilgą laiką buvo Švedijoje Stockholmo Karališkos operos solistas. Savo balso grožiu jis buvo panašus į mūsų Kiprą Petrauską.

Pagaliam, kas iš mūsų nežino Aleksio Rannito vardo, kuris, būdamas vienas iš ryškiųjų esty poetų, yra taipgi žinomas meno istorikas ir tarptautinio masto meno kritikas, daug savo talento ir darbo paskyręs Lietuvos kultūros ir lietuvių meno propagavimui, tarptautinėje plotmėje išskėlęs mūsų M. K. Čiurlionio tapybą ir dabar rašas žodinį tekstą anglų kalba leidžiamai didžiajai Čiurlionio monografijai. Ta proga reikia suminėti, kad Rannitui pulkaus lietuvių kalbos mokėjimo gali pavydėti ne vienas iš čionykščių mūsų lietuvių.

Kaip meno kritikas, Aleksis Rannitas nuosakiai atsiliepia ir apie Valdūro Motuso tapybos darbus, kuriuos jis yra matęs anksčiau, tačiau tas jo atsiliepimas paskatina ir mane būti didesniu entuziastu Motuso atžvilgiu, negu aš, atidžiai stebėdamas dailininko darbus pastaraisiais metais, galiu prisijungti prie tų, kurie Motuso kūryboje randa naują vertingą kūrybinę išraišką.

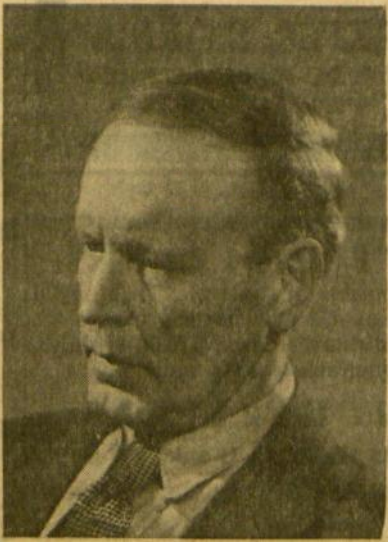
Neleškokime parodos kataloge žinių apie dailininko didelius laimėjimus. Jis neturi nei aukso, nei sidabro medalių, nei triukšmingų reklamų, kalbančių apie gautas premijas, bet jis turi kuklią, mažančią, nie-

kad savo darbais nepatenkintą, grožio ieškančią menininko sielą.

Juk yra žmonių, kurie visą savo gyvenimą ieško būdų save išreikšti. Tas troškimas, besikristalizuojantis žmogaus dvasioje, yra tiek stiprus, kad nuslopina visus kitus žmogaus norus ir polėkius. Sukauptoji dvasinė versmė prasiskverbia, kaip šviesos spindulys per nakties tamsą, ir suteikia gyvenimui vertę ir grožį. Sutinkame žmonių kurie yra kuklūs ir nešiojasi dvasines vertybes savyje susikaupę, nematomi, nepastebimi, neieškantieji pasirodymo ir triukšmingo įvertinimo.

Prie dar nepilnos dailininko Motuso charakteristikos reikėtų pridurti, kad jis yra linkęs labiau į abstraktinę meno kūrybą, tačiau, valdydamas gerai piešinį, dažnai savo darbuose grįžta ir prie neoklasicizmo pakraipos.

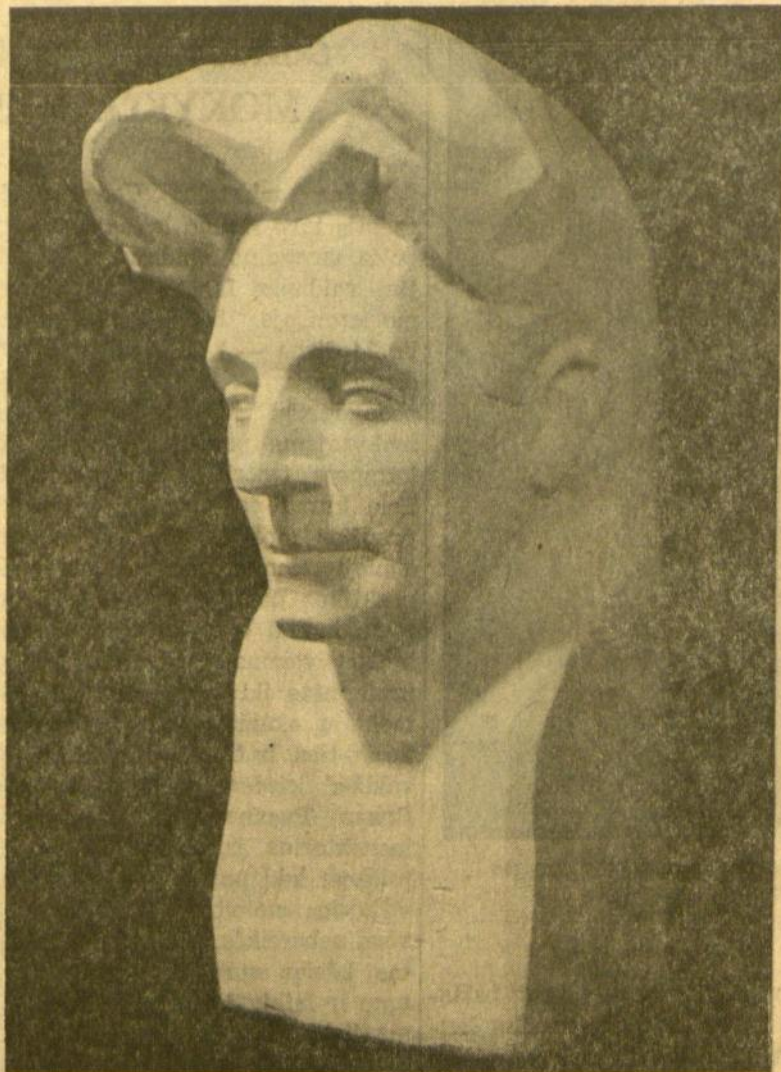
Jo kūryboje neradime "kolorito eksplozijų", "žavingumo burty", "dvasinių ekstazių ir kitų menininko darbus apibūdinan-



Esty dailininkas Valdur Motus

čių nesąmonių, bet kas vertina tylių kūrybinį darbą, atėjęs į parodą, atras pats ką daugiau pasakyti, negu čia pateiktoji dailininko charakteristikos užuomina.

Parodos atidarymas įvyks š. m. gruodžio mėn. 3 d. (šeštadienį) 7 val. v. Čiurlionio galerijoje, Chicagoje.



Valdur Motus

Esty grafiko Eduardo Wuiralto biustas

DVIDEŠIMTIES TŪKSTANČIŲ MOKSLININKŲ SUVAŽIAVIMAS

Vandenynai, erdvė, astronomija, astrofizika, biochemija, biomedicina, quantum

PAULIUS ŽICKUS

Rodos, net sunku patikėti, kad suvažiavę apie 22,000 mokslininkų trejetui dienų moksliniams pasitarimams. O vis dėlto tai jau įvyko lapkričio 2, 3 ir 4-tą dienomis Bostone. Didieji svarstymų laukai: erdvės ir vandenynų gilumos tyrimas ir jose ryšio palaikymas, astronomija, astrofizika, biomedicina, biochemija ir quantum. Suvažiavime dalyvavo fizikos, chemijos, biochemijos, biomedicinos, astronomijos ir kitų artimų šakų, o daugiausia elektronikos mokslininkai ir inžinieriai. Dalyvavo ne tik iš visos Amerikos, Kanados, bet ir kitų kontinentų ir valstybių tų sričių žinovai. Vieni norėjo pasidalyti savo ži-

niomis, o kiti pasirinkti tų žinių. Suvažiavimo proga vyko ir tų šakų paroda. Joje buvo išstatyta apie 5 milijonai elektronikos eksponatų — pradedant mažiausia adatėlis galvute ir baigiant komplikuočiausiomis ir sudėtingiausiomis mašinomis. Tie 5 milijonai nėra vien tik atskiri eksponatai, kai kurie jų sudaryti iš šimtų ar tūkstančių atskirų elektroninių dalelių.

Šio suvažiavimo pirmininku buvo dr. James Storer, vicepirm. dr. Franklin H. Belcher, o programos pirmininku dr. T. A. Longo.

Mokslininkų šių dienų didieji

rūpesčiai: gyventojų didelis prieauglis ir jų išmaitinimas, sveikata ir kova su ligomis. Širdies ligos, vėžys ir kitos kerta žmones, kaip plovėjai lankoj šieną. Erdvės ir vandens gilumų tyrimas, užkariavimas ir panaudojimas tų pasiektų laimėjimų žmonijos gerovei ir maitinimui. Sakytume, šių laimėjimų pagalba norima paversti tą patį žmogų didesniu "tinginiu".

Okeanografijos sesijos dr. K. C. Black, dr. John Craven, J. H. Wenzel, dr. Forrest Houston ir Frank Andrews kalbėjo apie vandenynų gilumą ir dugno tyrimus, jų svarbą, apie nusileidimą į tas gilumas. Jūros ir vandenynai slepia savyje didelius turtus ir didelius maisto ištek-

lius, kurie yra labai sveiki ir labai reikalingi. Net ir pats vanduo, kurio daugelyje vietų jau pradeda stokoti, bus imamas iš vandenynų. Tik reikia surasti

paprastesnius ir pigesnius būdus to vandens distiliacijai. Japonai ir rusai žvejoja ir gauna sėkmingai net prie Amerikos (Nukelta į 7 psl.)



Lietuviška valgykla. Gražiausias lietuviškas restoranas, kuriame gaminami lietuviški valgiai.

Atdara nuo 6:00 valandos ryto iki 8:00 valandos vakaro.

"PALANGA" RESTAURANT
6918 So. Western Ave. — GR 6-9758

JADVYGA ir — JUOZAS BARTKUS, Savininkai

PAPUOSKITE BUTĄ NAUJOMIS UŽUOLAIMOMIS. DAR SUSPESIMĖ PAGAMINTI ŠVENČIŲ SEZONUI, TIK PASIRŪPINKITE PAS

STEIN TEXTILE CO.

urminėmis kainomis iš tūkstančių jardų užuolaidoms dekoratyvinių medžiagų, ne iš mažų pavyzdžių, bet iš didelių ritimų: damasko, brokados, "boucle's", "fiberglass".

PIRSITE NEBRANGIAI IR GAUSIT DOVANĄ.

STEIN TEXTILE bendrovė yra pirmoji, kuri parūpino vilnonių, šilko, nylonų, taffetą, aksomo, ANGLISKŲ MERZIAGŲ paltams ir kostiumams siuntimui artimiesiems į Lietuvą ir tolimąjį Sibirą už žemas kainas.

616 W. Roosevelt Rd., Chicago 7, Ill., HA 7-3737

Atdara kasdien ir sekm. 9:15 r. iki 5:30 vak. Pirmad. uždaryta

Nemokama vieta mašinoms už kampo į šiaurę Jefferson St. Chernin's aikštėje

RUDUO JAU ČIA NETOLI IR KALĖDOS...

Dabar jau pats laikas pagavoti ir paplanuoti, kokį dovanų siuntinį pasiųsti savo artimiesiems.

Padaryti tai yra paprasta ir lengva, taip pat ir pigu, pasinaudojant leidžiamų siųsti prekių kainoraščiu, kurį gali gauti kiekvienas veltui, pareikalavęs pas mus.

Tiems, kurie neturi daug laisvo laiko, arba nežino, ką reikėtų siųsti, siūlome jau paruoštus praktiškus ir reikalingus siuntinius.

RK 1. (Moteriškas)

Vilnonė paltui medžiaga, itališkas nailoninis lietpaltis, nepermatomo japoniško nailono suknelė 4 jardai, 2 p. vilnonių arba nailoninių kojinių, 1 vilnonė gėlėta arba su įvairiais raštais skarelė, 1 šilkinė skarelė, 2 biro, vilnonis megztukas ir graži dėžė šokoladinių saldainių.

\$75.00.

RK 2. (Vyriškas)

Grynos vilnos nertinis, 3 1/2 jardo vilnonė kostiumui medžiaga, 2 nailono viršutiniai marškiniai, 2 p. vilnonių kojinių, 1 p. odinių pirštinių, 2 biro, 1 kaklaraištis, 1 itališkas nailono lietpaltis ir dėžė šokoladinių saldainių.

\$75.00.

Jungtinis siuntinys RK 1 ir RK 2 kainuoja \$135.00.

4 sv. taukų, 1/2 sv. arbatos, 1/2 sv. geriamo šokolado, 1/2 sv. kavos, 2 sv. ryžių, 5 sv. miltų, 1 dėž. nescafe, 1 sv. saldainių, 1 sv. razinkų, 1 sv. cukraus, 1/4 sv. pipirų, 1/2 sv. šokolado.

\$30.00.

Tebesiuočiami mūsų skelbtieji didelio pasisekimo turį siuntiniai: V-3, 10 1/2 jardo kostiumams medžiaga, už \$55.00, P-3, trims paltams angliška vilnonė medžiaga už \$60.00 N-4, 16 jardų nepermatomo nailono suknelėms už \$45.00.

BALTIC STORES, LTD.

(Z. JURAS)

421 Hackney Rd., London, E. 2. England

Seniausia šioje srityje lietuviška firma. Garantuotas su gavėjo parašu patvirtintas pristatymas per 3-4 savaites. Visos siuntos registruotos ir apdraustos.

ATSTOVAI: Gaiva, 3570 W. Vernor, Detroit, Mich., A. Kusinskis, 167 Colledge Str., Apt. 2. Sudbury, Ontario, Canada, L. Radzevičius, R. R. 2. Port Arthur, Ontario, Canada.

Artesian Restaurant

2432 West 63rd Street (63rd & Artesian)

- Skanūs valgiai
- Geras patarnavimas
- Puiki atmosfera

PIETUS

\$1.65 & \$2.25

JOKIO LAUKIMO — GREITAS PATARNAVIMAS
TALPA — 350 SEDIMŲ VIETŲ.

Rezervacijoms skambinkite — 436 - 4622.

Atdara sekmad. iki ketvirtad. 6 v. ryto iki 1 v. ryto, penktad. ir šeštadieniais iki 5 valandos ryto.

SIUVIMO MAŠINOS

BERNINA • NECCHI • ELNA •
PPAFF • KENMORE
(šveicarškos, vokios, itališkos, japoniškos, Singer ir kitos). Taisome, parduodame ir nuomojame prieinomis kainomis ir sąlygomis. Darbas greitas ir sąžiningas. Turime dalis, pritalkome pagal skonį kabinetus. Aptarnaujame Chicagoje ir priemiesčiuose. Parduodame ir taisome dulkių siurblius.

B. & B. SEWING MACHINE CO.
4214 S. Archer Ave., Chicago, Ill.
60632. Tel. 927-0044; 927-0045.
Vedėjas Arvydas M. Dikins

MOVING

perkrausto baldus iš arti ir toli.
A. BENIULIS

Chicago, Ill. 60632. Tel. RE 7-7083

**ROOSEVELT PICTURE
FRAME COMPANY**
Manufacturers



Rankomis išpauštyti paveikslų rėmai. Pritalkinti paveikslams skelbimų rėmai, metalu aplieti rėmai.

2400 S. Oakley Ave., Chicago
Tel. Virginal 7-7258-59

Taupykite

MES MOKAME
5%
ANT BONŲ
SĄSKAITŲ

Daugiau kaip 50 metų
sąžiningai patarnaujame
lietuviams.

Kiekviena
sąskaita
ligi
\$10,000
apdrausta
Federalės
valdžios
agentūroje

August Saldukas,
Prezidentas

4040 Archer Ave. Chicago, ILL. 60632
Telef. CL 4-4470

Automobilio nelaimės atveju skambinkite

(In case of accident, call)

COUNTRY AUTO REBUILDERS
GR 6-7777 24 hour towing service

Karosrijos taisymas, stabdžiai, motorai, tepimas ir
smulkūs pataisymai



FRONT WHEEL ALIGNMENT — WHEEL BALANCING
BODY AND FENDER WORK
PAINTING, MECHANICAL REPAIR

2423 W. 59th St., Chicago, Ill., 60629

Savininkas — MIKAS ČESAS

Mūsų erdviose patalpose
turime didžiausį pasirinkimą
visų moderniškų baldų, elek-
trinių krosnių, radijo ir tele-
vizijos aparatų, šaldytuvų ir
kitų namams reikmenų.

LIETUVIŲ ISTAIGA

ROOSEVELT FURNITURE CO.
F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS
2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711

Atdara pirmad. ir ketvir. 9-9 val., antr., treč. ir šeštadieniais nuo
9 iki 6 val. Sekmad. atdara nuo 11 iki 4:30 v. po pietų

**CRANE SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION**
B. B. PIETKIEWICZ, Prez.

2555 West 47th St. Tel. LAfayette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING

4 3/4% Naujas ankštas dividendas
mokamas už investavimo
sąskaitas

PINIGAI ĮNESTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMČIUS NUO 1 D.
Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS: ANTRAD. ir PENKT. 9 v. r. iki 5 v. v.
PIRMAD. ir KETV. 9 v. r. iki 9 v. v.
SEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. Trečiad. uždaryta

Spogliai ir Dygliai

Redaguoja dr. S. ALIŪNAS

MADŲ AUKOS



Torontieškis "Daily Star" kolumnistas Gary Lautens teigia, jog didžiausią nukentėjėlių nuo nūdienių moteriškų madų yra kanadiečiai vyrai. Esą, jo žmona, grįžusi iš miesto, paskelbėsi jam, kad pirkusi suknelę. Suknelė būsimi šia naktį įvykstančiam priėmimui. Jis paprašęs suknelę užsivilkti.

— All right, — ji sutikusi ir keletai minučių pradingusi už miegamojo durų. Netrukus vėl pasirodžiusi su nauja suknele.

— Nestovėk prieš langą, kas nors gali pamatyti tave, — įspėjęs vyras. — Užsidėk ir likusią drabužių dalį.

— Tai yra viskas, — ji paaiškinusi.

— Ar tu negavai švarkelio prie šios suknelės?

— Ne.

— Bet gi tavo nugarą yra nuoga iki juosmens.

— Aš žinau, — atsakiusi ji.

Tuo pačiu momentu pasigirdo barbenimas į duris.

— Bėk į miegamąjį ir apsi-
vilk! — riktelėjęs žmonai, kuri tik sukikėnusi ir apsisukusi ant vieno kulnies.

Į kambarį supykėjęs iš lauko vaikais.

Priėmimo dar blogiau jaute-
sis.

— Oh, boy! Jūsų žmona at-
rodo stebuklingai! — vienas iš draugų, vardu John, pastebėjęs.

— Yes, — jis ištaręs, kone verkdamas.

Tada jis priėjęs prie žmonos ir paklauses, ar jai nešalta?

— Ne, — ji atsakiusi. — Aš jaučiuosi labai gerai.

— Gal aš galėčiau uždėti jū-
sų lengvutę skarelę per pečius?

— Nereikia.

Paskutinis pasiūlymas jau buvęs padarytas iš visiškos des-
peracijos, išgirdus kažką ta-
riant:

— Kokia tai baisi suknelė.

O jo žmona tuo metu dėvėjo
Kanadoj dabar įėjusį madon,
taip vadinamą "a two piece tweed
suit".

Ir taip buvę visą vakarą: vie-
nas komplimentas po kito, vie-
na pastaba po kitos.

Kiekvieną kartą, kai jo žmo-
na atsisėdėdavo, modernioji
suknelė pakildavusi daug aukš-
čiau kelių, ir jam tekdavo žvilgs-
nius mėti į ją, kad susipras-
tų, kas atsitiko, ir kad, bent
kiek galint, pasitaisyti.

Gi kada žmona jau stengda-
vusi kiek nors pridengti kelius,
tada atrodydavo, jog jos nuga-
ra dar daugiau apsinuogindavusi.

Sėdint ir šokant, jis uždėjęs
savo gerai nuaugusią ranką ant
žmonos pečių, stengdamasis,
kiek galima daugiau, uždengti
pečių ir nugaros nuogumą. Jis

Kolei aš dar žydžiu ir graži kaip
rožė.

Nežinau, kas yra ten kokia sklerozė.
Suk, suk ratelį, suk į kairę.
Jei ilgiau palauksi, viengungiu
pražūsi.

Protėviai baisiausiai tos skolos
bijoję.

Tik čigonas žirgu nenusavų jojo.
O dabar kas vyksta į d'iesnį kelią,
T' am per TV siūlo kredito kortelę.

O jeigu nenori, tai pasenbernėki.
Ir daugiau į banką vis kas dieną
dėki.

Suk, suk ratelį, suk į vieną pusę.
Kai skirsimės vėdė, tai aš augins
pusę.

Ger'ausias būdas išvengti indų plo-
vimo yra nupirkti žmonai tokius
brangius indus, kad ji bijodama,
kad tu jų neišdaužytum pati juos
plautų.

Ger'ausias būdas išvengti indų plo-
vimo yra nupirkti žmonai tokius
brangius indus, kad ji bijodama,
kad tu jų neišdaužytum pati juos
plautų.

Ger'ausias būdas išvengti indų plo-
vimo yra nupirkti žmonai tokius
brangius indus, kad ji bijodama,
kad tu jų neišdaužytum pati juos
plautų.

Ger'ausias būdas išvengti indų plo-
vimo yra nupirkti žmonai tokius
brangius indus, kad ji bijodama,
kad tu jų neišdaužytum pati juos
plautų.

Ger'ausias būdas išvengti indų plo-
vimo yra nupirkti žmonai tokius
brangius indus, kad ji bijodama,
kad tu jų neišdaužytum pati juos
plautų.

Ger'ausias būdas išvengti indų plo-
vimo yra nupirkti žmonai tokius
brangius indus, kad ji bijodama,
kad tu jų neišdaužytum pati juos
plautų.

Ger'ausias būdas išvengti indų plo-
vimo yra nupirkti žmonai tokius
brangius indus, kad ji bijodama,
kad tu jų neišdaužytum pati juos
plautų.

Ger'ausias būdas išvengti indų plo-
vimo yra nupirkti žmonai tokius
brangius indus, kad ji bijodama,
kad tu jų neišdaužytum pati juos
plautų.

Ger'ausias būdas išvengti indų plo-
vimo yra nupirkti žmonai tokius
brangius indus, kad ji bijodama,
kad tu jų neišdaužytum pati juos
plautų.

Br. Raila jau kelinti metai
stebi gražiausias Chicagos suk-
nelių modeliotojas, šiais me-
tais, žiūrėdamas į jų nuotrau-
ką "Dirvoje", skundžiasi:

"Jų suknelės mažiausiai ke-
turiais inčiais per ilgos. Pasku-
tinė miniskirts ir sheet - skirts
mada buvo visai netokia. Jei
būtų bent per pėdą trumpesnės,
tada gal pagal citatos idėją ir
parodytų kokį nors visai kitą
menišką plėmą".

Taip jau būna, kad ir seną
vilką gražios kojos išmuša iš
vėžių.

Vienas sudarė komitetą

"Naujienos" rugsėjo 27 d.
buvo įdėjusios pranešimą apie
Vilniaus dienos minėjimą, ku-
riam rengti buvo sudarytas ko-
mitetas. Po pranešimo seka
toks parašas: Valerijonas Šim-
kus, Minėjimo Vykdomasis Ko-
mitetas.

Išsigando šliūpo pylos

"Naujienose" lapkričio 4 d.
straipsnyje "Quo vadis, Kata-
likų Bažnyčios vadovai" rašo:

"Skaitai žmogus tokį straips-
nį ir pagalvoji, kaip būtų gerai,
kad atsikeltų iš numirusiųjų se-
nelis šliūpas. Jis tikrai užduo-
tų reikiamos pylos mūsų Katali-
kų Bažnyčios vadovybei ir vie-
tos klebonams".

Matyt, norėdami, kad ta py-
la būtų švelnesnė, kai kurie ku-
nigai ir krikščionių atstovai
pradėjo "Naujienose" bendra-
darbiauti.

PATRIOTIZMAS IR REALIZ- MAS

Juozė Vaičiūnienė Giedros šven-
tėje Chicagoje net ir pro publi-
kos stebėjimus išrėžė pelenuo-
tą ano šimtmečio mintį apie pa-
triotizmą, ir miltus sumaldama
Ameriką. Bet prelegentė šiose
salygose, o ir pats laureatas at-
rodo vistiek labiau pageidauja
nepatriotiškų dolerių, negu pa-
triotiškų litų.

Drąsuolis Lietuvoj

"Šluota" rašo apie tarybinius
herojus:
"Trys berniukai susitarę
Vieną seifą atidare.
Ką sumanė — pirkto, gerė,
Kol milicija nutvėrė."

Drąstienė iš Drąsūnų
Drąsiai gyvė savo sūnų:
— Valikas žygdarbį padarė!
Net be rakto atidarė".

RUTULĖJIMAS

Dr. V. Litas rašo "Drauge":
"Yra tam tikras sutvėrimų
masyvumų dėsnis: masės didėji-
mas sutvėrimą artina prie ru-
tulio formos, pvz. voras, žmo-
gus, dramblys, banginis, mėnu-
lis, žemė, saulė. Šitie pavyzdžiai
rodo masyvumo didėjimą ir
kartu artėjimą prie rutulio for-
mos".

Mes čia pridėdame tokį vie-
ną rutulėjimo pavyzdį.

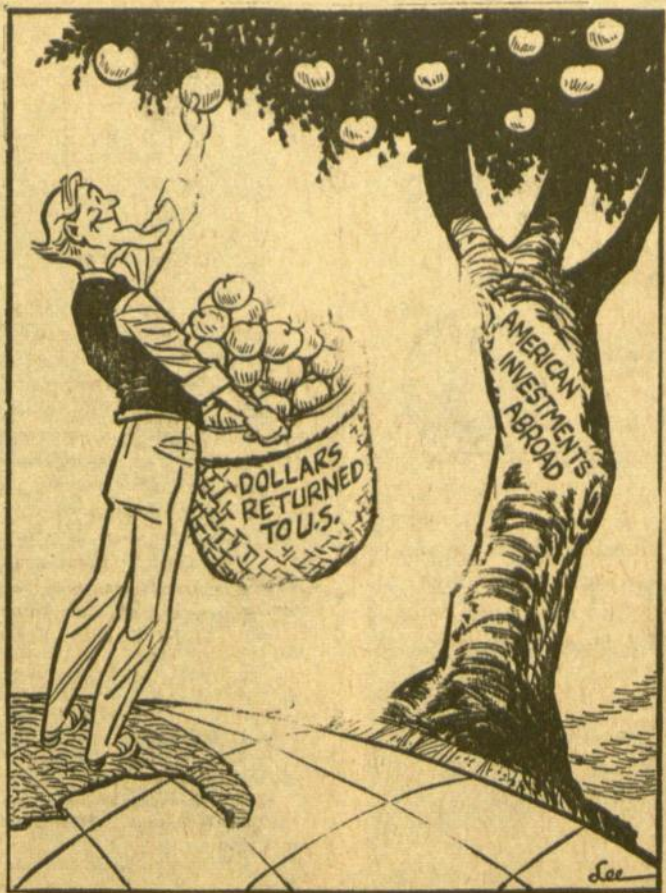


LIGA IR ŽMONA

Pas gydytoją ateina žmogė-
lis apmokėti sąskaitos už žmo-
nos gydymą.

— Kaip matai, išvariau tavo
žmonos l'gą, — sako daktaras.

— Tiesia, tai tiesia, pone dak-
tare, bet galia, kad drauge su
jos liga išvairė ir mano žmoną.



Amerika skina vaisius nuo obels, kurie išaugo investavus kapitalą
užsienioose.

NUGERIANTIEJI IR SVEIKATA

RAŠO EPIKŪRININKAS

Kažkoks hedonistas ilgą lai-
ką atkakliai piršo ir įrodinėjo,
kad alvudinė gira yra daug
sveikiau gerti, negu prancūziš-
kas konjakas.

Pagaliam dr. Adomavičius
spalio 18 d. "Draugo" "Kelias
į sveikatą" skyriuje įrodė, kad
ne gira, o konjakas yra aqua
vitae. O jis ten sako: "Vienas
ki'as stikliukas svaigalų nieko
aukštytyn kojom neapvers". (Nuo
keleto, dažniausia, tik ant šo-
-

ir kvapo, bet ir dėl jo sveika-
tai naudingumo". (Dėl to visi
geriantieji ji garbina. — Epik.
pastaba.) "Nepastebėjau (dr.
Areff) savo praktikoje dėl al-
koholio vartojimo alkoholiškai-
tapusių žmonių". (Dažniausiai
alkoholiškai tampa nuo giros.
— Epik.)

Dr. P. Dudley: "Viena ar dvi
uncijos konjako, degtinės ar ro-
mo po kelių minučių sustabdo
krūtinėje skausmus". (Juo dau-
giau uncijų, juo geriau sustab-
do. — Epik.)

Hipokratas ir Sir W. Osler,
M. D. sako: "Per tūkstančius
metų svaigalai buvo vartojami
liguistams seneliams ir pasi-
pusiems žmonėms stiprinti".
(Reikėtų ir medicare įtraukti. —
Epik.)

Dr. J. S. Wright: "Užsikim-
šus arterijai, alkoholis laisvai
duodamas kas 3—4 val. po 1—
2 uncijas". (Kas laisvai ima
nors po 2 uncijas į dieną, tam
arterijos niekad neužsikimša.
— Epik.) Dr. E. P. Long:
"Vidutiniai girtuokliai (o tokių
daugiausia yra — Epik. nuomo-
nė) po širdies atakų gali gyventi
ilgiau". (Apsimoka imti po
unciją kitą į dieną. — Epik.)

Pagaliam išklauskime balso
ir tų, kurie pastoviai ir laisvai,
be jokio gydytojų prirašymo, po
keletą uncijų paima per dieną.

Kai kurie jų dainuojami pos-
mai, sukurti dar mūsų protėvių
ir perduodami iš lūpų į lūpas,
turėtų būti įrašyti į plokšteles
ir perduoti Lietuvii archyviui.

Gražų pasaulį Dievas sutvėrė,
Visi jau mirė, kurie negėrė.
Gerkim, broleliai, gerkim su
saiku,

Kas mažai gėrė, mirė ne laiku.

ŽMONA IR LAIKRODIS

— Tuoju po vedybų aš ban-
dydavau pažadinti savo vyrą
rytmetyje, pabučiuodama jį.

— O dabar?

— Po trijų mėnesių jis nusi-
pirkto žadintuvą.

MISIOS IR TAUTISKUMAS

Kartą Romoje šv. Mišios bu-
vo aukojamos Etiopijos apei-
gom. Būgnams pradėjus dundė-
ti, vienas vyskupas paklausė
šalia sėdintį:

— Kas ten dedasi?

— Man sunku matyti, bet,
atrodo, jie ruošiasi virti kardi-
nolą.

— Laikas eina visą laiką.

J. Cienas

— Aš sapnavau, kad tu plo-
vei mūsų kambario grindis, —
tarė žmona.

— O mokslas jau seniai įro-
dė, kad sapnais nereikia tikėti,

— atsako vyras.

— Aš sapnavau, kad tu plo-
vei mūsų kambario grindis, —
tarė žmona.

— O mokslas jau seniai įro-
dė, kad sapnais nereikia tikėti,

— atsako vyras.

Piliečio maudymosi savikaina

Rudenį, jeigu tu negyveni kur
nors Los Angeles ar kitur, žmo-
gus nebegali įlįsti į kokį Michi-
gan ežerą ir todėl tenka dau-
giau džiaugtis vonia. Tos pa-
čios bėdos ištinka ir brolius
Lietuvius, kuriuos, tenka pasa-
kyti, vyresnysis brolis ir šiaip
jau visada gerai maudo ir kom-
partija trina nugaras. Žodžiu,
reikia naudotis pirtimi, o apie
tarybinės pirties atsiekimus
praėjusių metų "Tiesa" spalio
31 d. šitaip rašo:

"Kompartija nutarė pirtis
įjungti į socialistines lenktynes.
Ką tai reiškia, suprantate? Per-
nai mūsų darnus kolektyvas
prausė sau piliečius ir tiek. O
šiemet reikės vykdyti įsiparei-
gojimus, taip sakant, su tuo
pačiu vandens kiekiu išmaudyti
daugiau klientų. Taigi, kiek-
vieno piliečio numaudymo savi-
kaina — pagrindinis mūsų ro-
diklis. Jeigu norit gauti vėliavą
ir premiją, tai dirbkite su kūry-
bine ugnele! Aišku. O dabar
pasisakykite...

— Kad anglis smulkios, tai
iš kur ta ugnelė. Krosnys vos
rusena, — nepatenkintas sumu-
rėjo Dūmelė.

— Kol nenupirksit naujos
šluotos, aš įsipareigojimų ne-
vykdysiu, — pareiškė Vantelė.

Kasininkė Vanda iškabino įsi-
pareigojimus matomoje vietoje.
Prasidėjo jų vykdymas.

Vakare direktorius vėl sušau-
kė visus į vonią. Aptarti rezul-
tatų.

Buvo išklaudyta Vantelės ata-
skaita.

— Maudosi žmonės, kaip ir
prieš, — pranešė jis. — Pila
vandenį sau ant galvos be saiko,
taškosi pas'gardžiuodami...

— Vadinas, apie savikainą
visai nepagalvoja, — sunerimo
Garas.

— Negalvoja, — pritarė Van-
telė.

— Reikia, kad kiekvienas be-
simaudantis įsisąmonintų savo
uždavinį maudymosi metu,

— suvedamas pasitarimo re-
zultatus, pareiškė direktorius.

— Kodėl taip nėra? Todėl, kad
neskaito mūsų įsipareigojimų.

Nusiiperka bilietą ir lekia tiesiai
į pirtį. Rytoj išspausdinsime ir
drauge su bilietu mūsų įsiparei-
gojimus įteiksime kiekvienam
klientui.

Šita priemonė irgi nepadėjo.

Pašlijusią padėtį išgelbėjo
Vantelė su Dūmeliu. Eiliniame
pasitarime jie iškėlė toką min-
tį: norėdami sušaupti vandenį,
turime sumažinti jo tiekimą
besimaudantiems...

Sekančią dieną pirtyje nevei-
kė nė vienas dušas.

Vandens sunaudojimas smar-

— Dauge, nejaugi —
"nenorite skubėti",
mano humoro į Spyglius dėt
tikrai dėl to, kad slapukiškai
rašau

— Bet kas čia blogo?!

Man taip patogu.

Slapta malda tikresnė,
slapta malda tyresnė.

Nieks, niekad, niekadoms
mano vardo nesusiznos.

Bet ko gi Tu
užsimanai mano adresą turėti.

Cia turiu Tave perspėti —
daugiau Penelopą privalai
mylėti.

— Dabar kiekvienas lietuvis
yra Napoleonas. Tik pabandyk
paliesti.

— Amerikos santykiai su ki-
tomis valstybėmis būtų geresni,
jei jos neprašytų taip daug pa-
galbos.

— Konservatorius tai yra tas
politikas, kuris nori palaikyti
esamas blogybes, tuo tarpu li-
beralas nori pakeisti jas kito-
kiom blogybėmis.

— Dabar kiekvienas lietuvis
yra Napoleonas. Tik pabandyk
paliesti.

— Amerikos santykiai su ki-
tomis valstybėmis būtų geresni,
jei jos neprašytų taip daug pa-
galbos.

— Konservatorius tai yra tas
politikas, kuris nori palaikyti
esamas blogybes, tuo tarpu li-
beralas nori pakeisti jas kito-
kiom blogybėmis.

— Dabar kiekvienas lietuvis
yra Napoleonas. Tik pabandyk
paliesti.

— Amerikos santykiai su ki-
tomis valstybėmis būtų geresni,
jei jos neprašytų taip daug pa-
galbos.

— Konservatorius tai yra tas
politikas, kuris nori palaikyti
esamas blogybes, tuo tarpu li-
beralas nori pakeisti jas kito-
kiom blogybėmis.

— Dabar kiekvienas lietuvis
yra Napoleonas. Tik pabandyk
paliesti.

— Amerikos santykiai su ki-
tomis valstybėmis būtų geresni,
jei jos neprašytų taip daug pa-
galbos.

— Konservatorius tai yra tas
politikas, kuris nori palaikyti
esamas blogybes, tuo tarpu li-
beralas nori pakeisti jas kito-
kiom blogybėmis.

— Dabar kiekvienas lietuvis
yra Napoleonas. Tik pabandyk
paliesti.

— Amerikos santykiai su ki-
tomis valstybėmis būtų geresni,
jei jos neprašytų taip daug pa-
galbos.

— Konservatorius tai yra tas
politikas, kuris nori palaikyti
esamas blogybes, tuo tarpu li-
beralas nori pakeisti jas kito-
kiom blogybėmis.

— Dabar kiekvienas lietuvis
yra Napoleonas. Tik pabandyk
paliesti.

kiai sumažėjo. Kūrikas sutaupė
daug kuro ir gavo premiją.

Laimėjimo paskatinti, Dūme-
lė ir Vantelė kasdien pradėjo
rodyti didelį išdrągumą. Besi-
maudančių kantrybę jie sekino
įvairiausiais būdais. Dūmelė už-
darė vandenį.

Bet atsirado ir tokių užsispy-
rusių, kurie griežtai reikalavo
vandens, grąsino skustis, rašyti.
Pirtininkai sugalvojo juos taip
kankinti: leido vandenį plona
srovele arba lašais iš kranų la-
šino.

— Kol vonelę prisunksit, jū-
sų odą muilas pergraus, — pa-
tenkintas savo išmone, trynė
rankas Vantelė.

Didelę naudą davė ir kasini-
kės pasiūlyta priemonė. Maudy-
mosi įkarštyje staiga užgesin-
davo pirtyje šviesą. "Taisyda-
vo" tol, kol kantrybės netekę
klientai spaudavo ir eidavo iš-
koti drabužių. Dar efektyviau
pirties užtemdymas veikė su
Dūmelės papildymu — užgesus
šviesai, kranuose išjungdavo
vandenį, o iš dušų paleisdavo
verdančią. Piliečiai puldavo prie
dušų, bet nusiplikinę lėkdavo
nuo jų kaip pašėlę ir blaškėsi
po tamsią pirtį, kaip vaiduok-
liai.

Dar metams nesibaigus, Ga-
ras raportavo, kad didžiulį viso
pirties kolektyvo pastangų ir
didelio išdrągumo dėka įsi-
pareigojimai įvykdyti su kaupu
pagal visus skyrius. Susirinkime
direktoriui iškilmingai įteikė pe-
reinanąją vėliavą ir premiją.
Viešai pagirti Garas, kasininkė
Vanda, Dūmelė ir Vantelė pri-
siėmė dar didesnius įsipareigo-
jimus taupyti vandenį ir mažinti
nusimaudymo savikainą".

— Dabar kiekvienas lietuvis
yra Napoleonas. Tik pabandyk
paliesti.

— Amerikos santykiai su ki-
tomis valstybėmis būtų geresni,
jei jos neprašytų taip daug pa-
galbos.

— Konservatorius tai yra tas
politikas, kuris nori palaikyti
esamas blogybes, tuo tarpu li-
beralas nori pakeisti jas kito-
kiom blogybėmis.

— Dabar kiekvienas lietuvis
yra Napoleonas. Tik pabandyk
paliesti.

— Amerikos santykiai su ki-
tomis valstybėmis būtų geresni,
jei jos neprašytų taip daug pa-
galbos.

— Konservatorius tai yra tas
politikas, kuris nori palaikyti
esamas blogybes, tuo tarpu li-
beralas nori pakeisti jas kito-
kiom blogybėmis.

— Dabar kiekvienas lietuvis
yra Napoleonas. Tik pabandyk
paliesti.

— Amerikos santykiai su ki-
tomis valstybėmis būtų geresni,
jei jos neprašytų taip daug pa-
galbos.

— Konservatorius tai yra tas
politikas, kuris nori palaikyti
esamas blogybes, tuo tarpu li-
beralas nori pakeisti jas kito-
kiom blogybėmis.

— Dabar kiekvienas lietuvis
yra Napoleonas. Tik pabandyk
paliesti.